

AZ ELSŐ 25 ELŐFIZETŐNK 2000 FT-OS OÁZIS VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYT KAP

XXXVIII. évfolyam 2015.

5-6

Kertbarát

magazin

Ára: 650 Ft

www.kertbaratmagazin.hu

ÉRDI SÁNDOR
É. SZABÓ MÁRTA

VIRÁGÁGYÁSOK A KERTBEN

TÜZES ÉVELŐK

DIVATOS

DÍSZFÜVEK

Ajándék
1000 Ft-os
Oázis
vásárlási
kuponnal

LEVENDULAE CET

ESKÜVŐRE

9 770133 943000 15005

KERTEK-EMBEREK

RÓZSÁK ÉS TÁRSAIK

NAPPALI a kertben

A kert nem csak a növények lakhelye, legalább annyira a miénk, a használóké is. Ezt sugallják az új kertépítészeti irányzatok, és ez fogalmazódik meg bennünk a díszkertészeti kiállítások mintakertjei látán is. A pusztán növényekkel beültetett, kényelmes ülőhelyet nem kínál kert céltalan. Merjünk néhány négyzetméternyi helyet kihasítani belőle saját magunk számára. A pihenőhelyről új nézőpontból látunk a kertre, új növénykihelyezési terek jönnek létre körülötte. A több szinten elhelyezett dézsás és akasztós balkonnövényekkel elmosódnak az épített környezet és a kerti bútorok, illetve a kert határvonalai: kerti nappali jön létre.

A HOLLAND VIRÁGRODA FELVÉTELE

Kertbarát magazin

www.kertbaratmagazin.hu

Készült a Kertészet és Szőlészet szerkesztőségében
Alapítva: 1977.
38. évfolyam, 2015/5-6. szám,
2015. május 22.

FŐSZERKESZTŐ:
Biza Klára
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Algeier Wendy
TERVEZŐSZERKESZTŐ:
Végh György
OLVASÓSZERKESZTŐ:
Vass Alexandra
TITKÁRSÁG: Kiss Jánosné

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf. 294
Telefon: 273-2290
Tel/fax: 273-2285
E-mail: titkarsag@
kerteszetesszoleszet.hu

A címkép a Floradania felvétele

Kiadja a Magyar Mezőgazdaság Kft.
Felelős kiadó:
HÁJÓS LÁSZLÓ ügyvezető igazgató
SÁRI ENIKŐ ügyvezető igazgató
Marketingigazgató:
HORVÁTH ROLAND
Ügyfélszolgálat:
Husztiné Csekő Emma
Tel.: 470-0411, fax: 470-0410
HIRDETÉS:
Kiss Jánosné
Tel.: 273-2285, 273-2290
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu
Barsi Nóra
Tel.: (+36)-(30)-982-6369
barsi.nora@magyarmezogazdasag.hu

Minden jog fenntartva!
A lapból értesítéseket átvenni csak a Kertbarát Magazinra való hivatkozással lehet.
A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

Terjeszti a Magyar Posta Zrt., a Lapker Zrt., valamint az alternatív terjesztők

KÜLFÖLDÖN TERJESZTI:
Color Interpress Kft.
1039 Budapest, Hatvány L. u. 14.
Telefon: 243-9232
Fax: 243-9242

Előfizetésben terjeszti a Magyar P. Zrt.
Levél Üzletág, Központi Előfizetői és Árusmenedzsment csoport, 1900 Budapest.
Előfizethető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, valamint megrendelhető e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu címen.

További információ (06)-(80)-444-444

Előfizetési díj:
egy évre: 3600 Ft, fél évre: 1800 Ft

NYOMJA: Ipress Center Hungary Kft.
Vác, Nádas u. 4.
Felelős vezető:

LAKATOS IMRE ügyvezető
A nyomdai megrendelés törzsszáma:
Sz-12/99
Nyomás: 2015. május 18.
HU ISSN 0133-9435

www.mgonline.hu
Szerkesztő:
Pap Edina

Kézenfekvő megoldás

Fővárosszerte sok helyütt szépülnek a közterületek, örömmel láttam, hogy otthonom közelében is megújul az egyik tér. Az eredmény mutatós lett, végre sok, kényelmes ülőhellyel gazdagodott az addig csak „átutazós” csomópont. Első fagyizós ücsörgésem alkalmával alaposan szemügyre vettem a növényeket: a facseteték és cserjék körül már szépen zöldellt a néhány hete leterített gyepszőnyeg. Hibátlan, azaz mégsem. Talán a „civil” tekintetnek is feltűnt volna, hogy a facseteték körül nem alakítottak ki úgynevezett tányért, ahová a gyeppel kiváncsiaknál bőségesebben önthetnek vizet, és a fűnyírás munkálatait sem nehezítik meg a tő körül meredező fűszálak. Amíg otthon talán lehajolunk, és kézi ollóval levágjuk a kimaradt fűcsomókat, a parkokban ilyesmire nincs idő, damilos fűkaszával véglegesítik a munkát. A gyorsan forgó damil azonban nemcsak a fűvet vágja el, hanem a keménynek látszó, ám nagyon is sérülékeny törzset is bemetszi. És rendszerint nem egyszer, hanem hetenként-kéthetenként, minden fűnyírás alkalmával megsebződnek a fák. A sebek utat nyitnak a levegőből fertőző gombák spóráinak, göcsörtös dudorok formájában rákos sebek alakulnak ki, így a fák jelentősen legyengülve vívják mindennapi harcaikat a növényeket amúgy is próbára tevő városi környezetben. A harc sok esetben nem a fák javára dől el, ahogy erről társalpunk, a Kertészet és Szőlészet hetilap hasábjain is beszámolt Vajna László növényvédelmi szakértő. Az általa vizsgált fasorok fáinak kétharmada vagy még nagyobb része az ültetést követő néhány évben kipusztult. Cikkéhez döbbenetes, szívszorító képeket is mellékel. Nem riadalomkeltési, inkább figyelemfelhívó szándékkal arról is szólt, hogy a pusztulófélben lévő fák rákos sebei rendszerint hasadt-lemezű gombák telepsznek meg, amelyek spórái belélegezve az emberre is veszélyesek lehetnek. A közelmúltban vált ismertté, hogy a gomba allergén tulajdonságú, légúti panaszokat, köhögést, asztmatikus rohamokat okoz.

Az egészben az a legfájdalmasabb, hogy a megoldás banális egyszerű és kézenfekvő: gyom- és fűmentes tányért kell (kellene) kialakítani a fák és minden más cserje töve körül. Bízom benne, hogy a szakcikk üzenete eljut a közterület-fenntartókhoz, kertészeti kivitelező cégekhez és önkormányzatokhoz, és reménykedem, hogy a szóban forgó jó kiállítású fák nem jutnak erre a szomorú sorsra.

Algeier Wendy

11. Európai Dísznövény és Kertművészeti Napok

Károlyi Kastélypark
Károlyi Kastély
8052 Fehérvárcsurgó, Petőfi u. 2.
Kiállítás és vásár a megújult parkban

2015. június 5-6-7.

Dísznövények, a Kertművészeti Évek felelőse
Magyar Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetsége

Európai díszvendég országok
Lettország, Luxemburg, Franciaország

A konferenciák kiemelt témái
"Télapléntételek: a dísznövények világa és a történelemben: Óri-Egyiptom, Japán, európai kastélok..."

Beképzés
1000 Ft és 700 Ft (diákoknak, nyugdíjasoknak)
Ingyenes buszjáratok a székesfehérvári vasútállomás, Mór és a fehérvárcsurgói Károlyi Kastély között!

Műhely tartás
Péntek
14:00 - 19:00 óráig
(10 és 14 óra között a szakmai képviselőt várjuk).
Szombat
9:00 - 19:00 óráig
Vasárnap
9:00 - 19:00 óráig

A Károlyi József Alapítvány szervezésében,
a Budapesti Francia Intézet, a Letti, Luxemburgi és Egyiptomi Nagykövetségek támogatásával, a Magyar Turizmus Zrt. Középkor-szerűen RMI együttműködésével

Tájékoztató: 06 21 311 04 26 info@karoilykastely.hu
www.karoilykastely.hu

KERTNÉZŐBEN Magyarországon

Könyv újdonság

Bővebb információ és megrendelés a
www.kertnezoben.hu weboldalon

BEMUTATJUK

- 6 Tüzes évelők
- 24 Divatosak a díszfüvek
- 40 Viskók és paloták
- 42 Különleges szobanövények

- 48 Miből készül? A kerítés
- 52 Falfoglalók

KERTET ÉPÍTÜNK

- 28 A legszebb zöldtetők és zöldfalak

KERTEK-EMBEREK

- 8 Érdi Sándor, É. Szabó Márta

- 12 Kilimek és kertek

- 16 Rózsák és társaik

IDEGEN TÁJAKON

- 20 Sheffield Park Garden

ITTHON

- 38 Pipacs

IDŐSZERŰ

- 31 Tökéletes harmónia

- 36 Javában szedhető

KERTÉSZPALÁNTA

- 44 Babsátor és pizzakert

VENDÉGLÁTÁS

- 56 Virág a kamrapolcon

MAGOT KÜLDÜNK

- 67 A fényeslevelű fagyal

KÖSSÜNK VIRÁGOT!

- 58 Kerekded asztaldísz
Divat a fehér
Igényes gyerekcsokor
Gömbölyű

- 64 Posta

Fizessen elő most!

A magyar állami erdészeti részvénytársaságok lapja

Megrendelőlap

Megrendelem A mi erdőnk című lapot
..... példányban az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Megrendelő címe:

Számlázási név:

Számlázási cím:

Időtartam: 1 évre 2 500 Ft

Fizetés módja: csekk
 átutalás

.....
aláírás

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2. címre, vagy előfizethető az ország bármely postáján, és a hírlapkézbesítőknél, valamint e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen, és a 06-80-444-444-es telefonszámon. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozásakor a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Tel.: 06-1-470-0411, fax: 06-1-470-0410
E-mail: rimoczi.iren@amierdonk.hu, www.amierdonk.hu

VIRÁGÁGYÁSOK A KERTBEN

TÜZES ÉVELŐK

Gazdagon virágzó, hosszú életű évelőkből összeállított ágyást mutatunk be, amely nyár közepétől őszig, két hónapon át otthonunk, nyaralónk kertjének kevés gondozást igénylő díszje lehet.
Mindenkinek megakad majd a szeme a napos helyen kialakított lángszínű virágágyáson.

Napos fekvésbe, közép-kötött, normál kerti talajba ültessük a növényeket. A túl sok víz árthat a növényeknek az áttelelésben. A Dél-Afrikából származó fáklyaliliom kitűnő szárazságtűrő, hosszú életű évelő. Télen is zöld törzsrészt alkotó levélüstöke fölött bontja hosszú, fáklyára emlékeztető arasznyi fűrtvirágzatát. Az Újvilág prériről érkezett kasvirág (*Echinacea*) nem csak gyógynövényként értékes. Az utóbbi évtizedben a dísnövény-nemesítők egyik legkedveltebb alanya, több mint száz fajtát hoztak létre, melyek színeikben, méretükben, virágalakjukban, tartósságukban különböznek egymástól. A virágok köze (a fészekvirágzatok belső,

csöves virágokból álló része) a nyílás alatt mind sötétebbé válik. Az erős szárazon érdesen szőrös levelei elszórtan állnak. A hazai árudákban beszerezhető fajták többsége szépen díszlik a hazai éghajlaton. Jó szerkezetű, közepesen száraz talajban, napos helyen érzi jól magát. Az ágyás előterében látható sárgászöld szőnyeg a macskamenta egyik változata. Színében, méretében jól illik a tüzes virágú, magas évelőkhöz. Szintén szárazságtűrő, napos helyet kedvelő évelő növény. Ha egyben szeretnénk látni a kasvirág színeinek varázslatos pompáját, ültessünk 40 centiméter tőtávolságra néhány tövet az *Echinacea* 'Cheyenne Spirit' fajtából.

A bordótól a rózsaszínig, a pirostól a narancstónusokon át a halványsárgáig terjedő, illetve a fehér virágok elragadó színkeveréke méltán nyerte el 2013-ban Észak-Amerikában a Flower Award Winner 2013 díjat és az európai Fleuroselect aranyérmét. A jól elágazódó szárú, gazdagon virágzó fajta minden színpompát kedvelő kerttulajdonos álmát kielégíti. Erős szárai szeles helyen sem dőlnek meg, az élénk, fénylő színek nyár közepétől őszig tartós színfoltot nyújtanak a kertben. Ráadásul nem igényel sok vizet, és vágóvirágnak is alkalmas. Kell ennél több?

Ambrus Mária Zsófia

Kasvirág (*Echinacea* 'Cheyenne Spirit')

- 1 Fáklyaliliom (*Kniphofia* 'Creamsicle')
- 2 Kasvirág (*Echinacea* 'Tomato Soup')
- 3 Kasvirág (*Echinacea* 'Salsa Red')
- 4 Kasvirág (*Echinacea* 'Hot Lava')
- 5 Kasvirág (*Echinacea* 'Now Cheesier')
- 6 Macskamenta (*Nepeta* 'Limelight')

Terveztesse virágágyását szakemberrel!

Ambrus Mária Zsófia
 táj- és kertépítész-mérnök
 évelődísznövény-specialista
 +36 30/54 88 166
www.diszkertesztanoda.hu

A kertje adottságainak megfelelő növények biztosítják a sikert

TERASZ, TAVASZ

Csendes budai utcán, nagy fák rejtekében áll a kétszintes társasház. Itt él az Érdi család: Érdi Sándor és felesége, É. Szabó Márta, nagy múltú, népszerű televíziósok, valamint fiuk, Érdi Tamás zongoraművész, és ifjú felesége, Harmos Réka fotós. Úgy mondják, igazi „kétlakiak”, mert tavasszal és ősszel a szobányi teraszon zajlik az életük, nyáron pedig a balatonalmádi kertben.

Ébredező fák között sétálunk a házig. Az udvaron tarka gyomok: százsorszép, pitypang, vadnefelejcs vidám tavaszi szóttese. Morcos kutya, a nevével ellentétben, barátságosan mellénk szegődik, még a teraszra is felkísér. Ott beszélgetünk a háziakkal, harsány rigófűttyben, cinegecsilingelésben. A kertek kapcsán sok mindenről szó esik – leginkább humorral, öniróniával, nevetéssel fűszerezve. Sorra kerekednek a

történetek, hiszen már az ideköltözésük is kalandosra sikeredett.

– Tévés kollégánk hozta a hírt, hogy valaki elcserélné a lakását, itt a Szépilonán, és mi rögtön ráálltunk – *meséli Sándor*. Viszont épp abban az időben utaztunk ki Amerikába, hogy megmúttassuk Tamás szemét, aki születésekor, az inkubátorban elveszítette látását. Kiderült, hogy le akarják bontani az akkoriban épp százéves

villát. Harcoltunk ellene sikerrel, de a teljes földemcserét nem úszhattuk meg. Az ingatlankezelősök megesküdték, hogy ősze készen lesznek. Mi útra keltünk a másfél éves Tamással, Márta „hozománya”, a két nagyobb fiú, Zsolt és Balázs pedig a nagymamánál nyaralt Almádiban. Mondanom sem kell, amikor visszaérteztünk, nem volt lakásunk: tető sehol, falcsonkok meredeztek az égre. A gyerekeknek másnap kezdődött az iskola. Úgyhogy Márta „kilakoltatta” szegény barátnőjét a kis garzonjából, és ott laktunk egymás hegyénhátán. A hadi helyzetet egy idő után mindenki megelégette, és november 7-én, a „nagy októberi” évfordulóján úgy döntöttünk, rohammal elfoglaljuk a lakást, bármilyen állapotban is van. Felejthetetlen honfoglalás volt 1981-ben!

• *Megérte vállalni a bonyodalmat, hiszen nyugodt, zöld lombos a környék, mégis karnyújtásnyira Bel-Buda központjától.*

– Imádunk itt lakni, olyan, mintha erdőben élnénk, a fák koronája beköszön a teraszra – *mondja Márta*. Mikor ideköltöztünk, a szomszéd ház helyén még epreskert virított, gyümölcsfákkal. A másik fontos szempont épp az volt, hogy innen elérhető minden, tíz perc alatt lenn voltunk a Moszkva téren. Mindketten tévéztünk, később Tamás a Járdányi Zeneiskolába járt, nem engedhettük meg magunknak, hogy kiköltözzünk a városból.

Zöldborsót csak a levesből

Érdi Sándor 1980-tól két évtizeden át vezette a Magyar Televízió kulturális műsorát, a Stúdiót. Később Szegeden és Pesten kommunikációt tanított az egyetemen. É. Szabó Márta nevéhez a legendás Cimborák műsor kötődik, amelyen 1973-tól négy évtizeden át nemzedékek nőttek föl.

• *Nehéz elképzelni, hogy ilyen tevékeny évek után hirtelen a csönd jön.*

– Ahogy Sanyi lezárta az példaértékű, én viszont rosszul viselem, hogy a Cimborának nincs folytatása. Nőnek az unokáim, és borzasztó, hogy el kell tiltani őket a tévézéstől, mert nincs nekik való műsor. A Cimborán felnőtt könyvtárosok, tanárok is érzik az értékre nevelés hiányát, ők helyi programokat szerveznek, én pedig örömmel megyek, ha hívnak, bárhová az or-

szágban. Meg kell szólítani a mai kamaszokat, akár modern, interaktív eszközökkel. Még a magyarságukra is úgy lehet ráébreszteni őket, ha elmondod nekik, hogy volt egy csodálatos József Attilának, egy nagyszerű Illyés Gyulának, „megkóstoltatod” velük Kodály zenéjét.

• *Utóbbira ma már Tamás hivatott, gyerekeknek, középiskolásoknak tart előadásokat. Nektek marad a kert? A társasházi*

közös udvar már csábított a kertészkedésre?

– Itt inkább az erkélyen ültetgetek egy nyári virágokat, muskátlit és zöld fűszereket, mert azokat nagyon szeretem. A főzéshez mindig van friss kakukkfű, bazsalikom, snidling, tárkony, lestyán, majoránna, rozmaryn, ezek az alapfűszereim, amelyeket gyakran használok. De ez itt jobbára tavaszi-őszi kert. Almádiba, a

nagy családi kertünkbe az iskola végeztével megyünk, és ott töltjük a nyarakat, ma már persze az unokákkal. A gyümölcsösben, szőlőben, veteményesben bőven akad tennivaló, kedvenc terepem a gyógynövényágyás. Almádiban is megestek jó történetek, főleg Sándorral – *adja át a szót nevetve Márta.*

– Flasztergyerek vagyok, a Ferencvárosban nőttek föl, ahol nem volt se fa, se fű. Mártával összekerülve ismertem meg, milyen a kert. Ők a mamájával folyton ültettek valamit, én meg már nagyon jöttem volna Pestre, ezért, hogy sürgessem az indulást, segítettem nekik kiszórni a magokat. A zöldborsót addig csak a levesből ismertem, sosem érdekelt igazán. Ám amikor újból lementünk, és a földből kinéztek a kis borsókezdemények, akkor én elvesztem! El sem akartam hinni, csak bámultam. A következő nyáron kihalítottam egy részt a kertből, és felástam, pedig komisz kemény terület volt. A-tól Z-ig megvettem a magokat sorban, amelyeket lehetett kapni, és mindenből vetettem. Amikor azt mondták, hogy a retket egyelni kell, én visszakérdeztem, hogy az mi? Fogalmam nem volt semmiről, de lelkesen csináltam, teljesen megvadultam, évekig szórakoztam a veteményeskerttel. Csak hát a tévé olyan munkahely, ahol az ember nem ura az idejének. Akkor hagyta abba a kertészkedést, amikor egyszer két

hétig, a legnagyobb hőségben nem tudtunk lemenni. Az addigi sok ásás, locsolás, kapálás után azt láttam, hogy az összes növény elfonnyadt, a hagyma felmagzott, a paradicsom lehullott. Azóta csak a szőlő, a kerti sütögetés és az unokák érdekelnek.

A természet üzenetei

A fiatalok összebújva, csöndes derűvel hallgatják a szülőket. Tamáshoz fordulok:

- *A zongorajátékod kifinomult érzésekről vall, a zene és az emberek szeretetéről. A természetre is ilyen fogékony vagy?*

– Nagyon szeretem az erdőket, parkokat, kerteket. Szívesen vagyok kinn a szabadban, akár itthon az erkélyen, akár a Balatonnál. A szüleim gyakran ugratnak velem, hogy már kisfiúként is mennyire ragaszkodtam a kerthez. Amikor indult volna haza a család, és már az összes csomagot, sőt a kutyát is nagy nehezen bepakolták a kocsiba – mindig elbújtam valahová. Nem akartam, hogy eljőjünk onnan.

- *Más módon érzékeled a világot, neked mivel üzen a természet?*

– Illatokkal, tapintással, hangokkal. Élvezem a virágillatot, kedvencem az akác és az orgona. A tavaszi rügyek, a zsenge le-

velek bársonyos tapintása semmivel sem téveszthető össze. Az erdőben kirándulva mindig végigsimítom őket, a madarak hangja pedig megunthatatlan! Budai kertünket is sokfajta madár látogatja, jó érzés a dalukra ébredni. Gyakran sétálunk Rékával a Margitszigeten, olyankor ő elmeséli, mit lát, milyenek a fák, a virágok, mit csinálnak az emberek. Még piknikezünk is. Réka szereti a frissen nyírt fű illatát, és az eső utáni levegőt.

– Tamás pedig kedveli a tűz hangulatát – *teszi hozzá Réka.* Ha tüzet rakunk valahol, ki nem maradna a munkálatokból. És várja a mókusokat is, akik a nagy fákról leszaladgálva diót, magokat rejtenek a virágládákba. Sokat nevetünk azon, hogy éléskamrának használják az erkélyünket.

- *Ahogy szerényen fogalmaztál, régi hobbid, a fotózás most válik hivatássá. Kerti felvételeiden nemcsak a „növények lelke” látszik, de a fotográfus mély ráhangoltsága is. Hasonlóan a muzikusportréidhoz.*

– Szívesen fényképezek koncerteken és a természetben is. Amikor a kertben a többiek lepihennek, eljön az én időm; behalok a fű közé, és átadom magam a növények megfigyelésének. Szeretem meglátni az apró szépségeket.

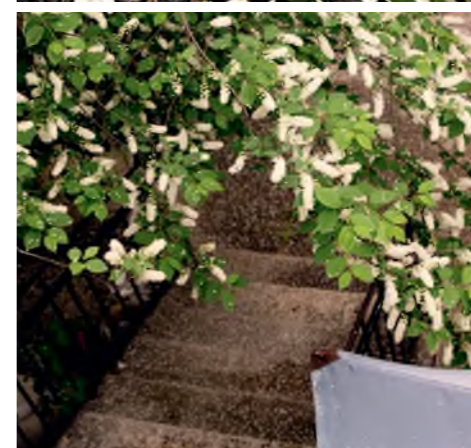
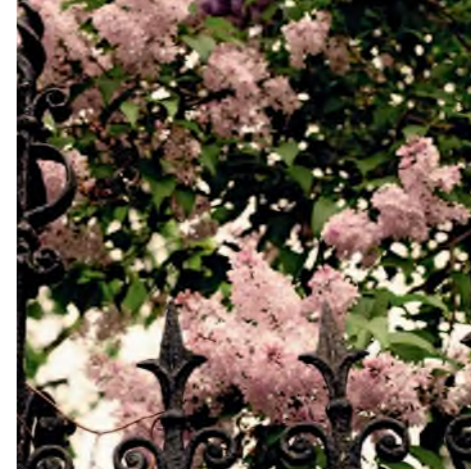
Zongoraszó a tanyaudvaron

- *Tamás, többször hallhattunk már szabadtéren zongorázni, ami a közönségnek ritka élmény, ad neked is valami pluszt a természeti környezet?*

– Én is élvezem. Egyszer Varsóban a Łazienki Parkban négyezer lengyelnek játszottam a Chopin-szobor alatt – Chopinműveket. Fantasztikus érzés, hihetetlen hangulata volt a parknak, amely számos kulturális esemény színhelye is. Augusztusban Martonvásárra készülök, ott fogok zongorázni, ahol Beethoven a Brunszvik kisasszonyoknak, a kastélykertben. A legkülönösebb kertélményt Itáliából őrzöm. Tivoliban a Villa d'Este szökőkútjánál sétáltunk a ciprusok között, és hallgattam a víz ezerszínű csobogását, ami aztán este a palotában zenévé éledt Liszt csodálatos Villa d'Este szökőkútjai darabjában. Ma is hallom a víz zenéjét, amit állítólag azóta sem játszottam úgy, mint ott, a mester szellemének közelében, ahol a mű megszületett.

- *Válogatott gyönyörű helyszínek, nagy elődök nyomán!*

– Akadt azért póriasabb előadás is – *térít vissza az éteri magasságokból Sándor, aki a család mulatságára felidézi az emlékezetes vidéki kalandot.* – Egyik barátunk a Kardoskút környékén, lévő tanyájáról azt mondta, hogy abban a tanyavilágban még eleven ember nem hallgatott sza-

badban klasszikus zenét. Ezért a fejébe vette, hogy koncertet rendez a helyieknek. Meghívta Tamást, és mi el is mentünk. Tisztes parasztház, körben kukoricással, állatokkal, istállóval, disznóóllal, baromfi-val, mindennel, ami dukál.

- *És zongora honnan került?*

– Volt a háziaknak egy rozszant pianínója, amelyet ajtótamasztéknak használtak. Na, azt kivitték az udvarra, azonnal le is esett a háta. Kerítették egy hokedlit, kinevezték zongoraszéknek. Mindenféle további kalamajkák után összejött vagy hatvan ember. Belépődíjként hoztak kalácsot, pálinkát, és Tamás elkezdett játszani.

Schumann Karneváljában az egyik rész hasonlít a kakas hangjához, mire rejtélyes módon előjöttek a kacsák, és iszonyú hápogásba kezdtek. Mígnem úgy gondolta a „helyi erő főnöke”, egy daliás kakas, hogy megrohmozza a zongoristát. A gyerekek a kakas után vetették magukat, iszonyú hangzavar támadt. Hápogás, kukorékolás, visogás. Meg kellett várni, míg lenyugszanak a kedélyek, hogy folytatni lehessen. De végül fergeteges hangulat kerekedett, hamisítatlan szabadtéri élmény volt!

Sándor Mária

KILIMEK és kertek

A kilimeknél is régebbi, mintegy 30 éves a kertészet iránti vonzalmuk, ami a budapesti kertjük megteremtése és gon-

dozása során teljesedett ki. Lázasan gyűjteni kezdték a növényeket, mohóságuk már-már a látvány rovására ment, *meséli István*. Figyelmes gondozással, tudatos alakítással végül helyes irányba terelték kertészszenvedélyük vadhajításait.

Amikor 1990-ben Zsóka megörökölte csopaki szülői házukat, annak kertjéhez már tudatosan láttak hozzá. Az 1850-es években épült házon mindent meghagytak az eredeti helyén és állapotában, csak néhány részlet kapott új szerepet, *meséli az asszony*, pedig a környezetpusztításnak itt nagy a hagyománya. A háború után mindössze 284 lakost számláló Csopak régi bortermelő falu volt, minden kertjében szőlő termett, a borászok a Szerémségből települtek ide. Ma viszont szinte csak nya-

ralók sorakoznak, szőlőt már nem lehet termelni.

Kissé angломánok vagyunk, *mondja Zsóka*, legalábbis, ami a kertet illeti. A házuktól néhány lépésre fekvő patak völgyi veteményesükben mindent megtermelnek, ami az asztalra kerül. „Boldogtalan” paradicsomot nem esznek, *mondja*, csak olyan zöldséget, amelyet megtermelnek és különlegességeket, amelyek itthon nem kaphatók, például pak-csoit, batátát, okrát és lóbabot. Fáradságos itt a zöldségtermelés, az öntözővizet a völgy aljában folyó patakából vödörökben hordják föl, talajjavításra kizárólag marhatrágyát használnak, és szüntelen harcban állnak a szalmamulcsban tanyázó meztelen csigák hadával. Inkább naponként összegyűjtik őket, vegyszer használatáról hallani sem akarnak.

A kert és a kilim szeretete sugárzik a csopaki kert és ház minden zugából. Néhány éve az óriás verbéna (*Verbena bonariensis*) lett

Zsóka és István biológusmérnökök, saját bevallásuk szerint nomád lelkűek, talán ebből ered a kilimek iránti érdeklődésük. Beleszerettek az ősi mintákat hordozó nomád textilekbe, 18 éven át gyűjtötték őket, mígnem a gyűjtőszendvélyük annyira elhatalmasodott, hogy 1999-ben szőnyegboltot nyitottak.

a kedvencük, óvták minden példányát, mert nehezen akart itt gyökeret verni, tavaly nyárra viszont már kissé „ráült” a kertre, *mutat körbe Zsóka*. A kecskerágókat Hollandiából hozták, vizes paraffinolajjal permetezik őket a pajzstetvek ellen, *teszi hozzá a biológus férj*. A takácsatka és a káposztabolha is sok bosszúságot okoz, végül „megosztóznak” a termésen, de nem nyúlnak vegyszerekhez. Kissé restelkedve *mondja*, hogy a zöldség- és virágmagokat Angliából veszik, miután az itthoni színes tasakos vetőmagok minőségével igen rossz tapasztalatokat szereztek.

A délutáni napsütésben szinte világítanak a sásliliomok, a verbénák kecses szárai között feszülő pókhálón megcsillan a fény. Finom leveleivel és mesés illatával

A SZERZŐ ÉS OLÁH KATI FELVÉTELEI

SZÓTT SZŐNYEGEK

A kilimek a csomózott technikájuknál korábban megjelent, csomózás nélkül készült birka- vagy kecskegyapjúból, néha selyemből kézzel szőtt szőnyegek és a nomád életformával kapcsolatos textilek, használati tárgyak. Mintázatukban a ma szövőtt darabokon is ősi motívumok köszönnek vissza. (Wikipédia)

bódít a díszkapor, óriási gyertyatartóként meredeznek sárga virágaikkal az ökörfarkkórók. A nyári orgona pompás virágzatán színes pillangók csemegéznek, a kerti asztalok körül mediterrán kékre festett székek hívogatnak, a falmélyedésben szép kerámiaedény látványa nyugtatja meg a tekintetet. Nagy kedvenceik a hortenziák is, mutatja Zsóka a kőkerítés mellett nyíló terebélyes bokrokat. Túl sok volt nekik a napsütés, a kőfalak védelmében azonban gazdagon virágoznak és fejlődnek. A fedett kocsiszín nyitott oldalában kilimekkel letakart lócán kalandozik el a tekintetünk, az ablakmélyedésben patinás kézmosótáiban szárított virágok hevernek kellemes eleganciával megcsomózva. Minden részlet gondosan kitervelt és megálmodott, jókedvet, finom ízlést és békét sugároz.

A most kétezres lélekszámú Csapok olyan falu, ami nem falu, magyarázza Zsóka, Balatonfüred nagy riválisa, pedig nem kellene hogy versenyezzenek. Mi itt, Magyarországon jellemzően másra vágyunk, mint amink van, felhőkarcolókra, üvegpalotákra ácsingózunk, míg például az angolok mindent megbecsülnek, amijük régről meg-

maradt, a franciák és az olaszok is gondosan ügyelnek a falvaik képére, nem engedik, hogy az megváltozzon. A csopaki önkormányzat pedig rendeletben kötelezte az új tulajdonosokat, hogy házaikat piros tetőcseréppel fedjék. Piros tetők itt sose voltak, mondja Zsóka, lám az övéknél 75 éve kifogástalan a palatető.

A közösség ereje ma szerencsére újra érezhető. A közeli falvakban, például Váscsolyban vagy Dörgicsén is svéd, német vagy holland tulajdonosok valósítják meg az egykor a magyarok között is jól működő közbirtokosságot. A közös udvarokat a parasztemberek vigyázták, mit is szólt volna a közösség, ha gondatlan lett volna a gazda? A szerencsésebb falvakban a beköltöző új lakosok vagy nyaralók gondosan ápolják az öröklött hagyományt és a népi építészet emlékeit. A csopaki ház és kertjének nagyszerű egysége, a belőle áradó béke a nomád szőnyegek ősi mintáihoz hasonló természetes szépséget, a múlt és a jelen nagyszerű harmóniáját, a hagyományok tiszteletének jó példáját testesíti meg.

Biza Klára

RÓZSÁK és társaik

A Kertnézőben programsorozat látogatható kertjeinek köre az idén új rózsás kerttel bővült. Am nem csak a rózsabolondoknak kínál látnivalót:

az évelők, a nyírt sövények, a mediterrán dézsás növények, illetve a haszonkert megszállottjainak is ajánljuk **Aponyi Lajos és Varga Ágnes 2300 négyzetméteres székesfehérvári kertjét.**

A két virágzó lepkeorchideákkal „megrakott” utca felőli ablak azt sugallja, hogy megérkeztünk, és nem is tévedünk. „Rendes” kutyás házhoz illően elsőként Csibbi, a puli üdvözlő, a ház asszonya, Ágnes, bár fürge léptekkel érkezik, nem tudja lekörözni őt. – Ha valakit útba kell igazítanom, csak anynyit mondok, hogy az orchideás házat keresse, és ide is találnak rendre, *meséli Ágnes*, de hosszú még nálunk a növények sora.

Dzsungel a télikertben

Először az ebédülőként is szolgáló télikertben ülünk le, két hatalmas, a nagy belmagasságú ház tetejét verdeső kislevelű fikus, klíviák, csónakorchideák (*Cymbidium*), szobapáfrányok gondoskodnak a dzsungelhangulatról.

– A fikusok még az erdi házunkból valók, ott is volt télikertünk, és megtapasztaltuk, hogy a télikert soha nem lehet elég magas, ezért itt ezt a szokásos belmagasságnál magasabbra építettük, ami az épület külső látványát illetően nem zavaró, hiszen ezt kínálták a kert felé enyhén lejtő telek adottságai. A télikert déli–nyugati tájolású, de nyáron sem meleg, mert árnyékoló szerkezet gondoskodik az élhető hőmérséklet megtartásáról. Nagyon szeretjük, telenként, ha süt a nap, szinte befűti az egész házat.

• *Mióta laknak itt?*

– 2011-ben költöztünk be, közel egyéves építési munkákat követően. Fiatalkoromban itt laktam Székesfehérváron, és nagyon

szerettem ezt a várost – *meséli Ágnes* –, ezért nagyon megörültem, amikor rátaláltunk erre a házra a hatalmas kerttel. Kirepültek a gyerekek, nyugdíjasveinkre új otthonra vágytunk. A házat a télikerttel bővítettük, illetve majdnem az alapjaitól újrépítettük. Még a beköltözésünk előtt visszahódítottuk a terület jó részét a kőművesektől. Kiszedtük az öreg szőlőtöveket, és az ugyancsak rossz állapotú gyümölcsfákat, csak egyet hagytunk meg hírmondónak, ezt a közel 50 éves *Germersdorfi* cseresznyefát, *mutat Ágnes a télikerből is jól látható, hatalmas, tavaszi, menyasszonyi díszbe öltözött fára.* A ház előtti kertrészen, a kerítés mellett is meghagytuk a két ezüstfenyőt, most ők, no meg a kutyánk uralja az egészet. A telek 23,5 méter széles és 96 méter hosszú, így kínálta magát, hogy keresztben részekre osszuk.

„A kertész azt teszi a bokraival és virágaival, amit a költő a szavaival...”
(Hugo von Hofmannsthal)

Csodálkozó tekintetemre Ágnes nevetve szabadkozik: Tudom, az észérveknek ellentmond, hogy nyugdíjasként

akkora telket „vettünk a nyakunkba”, de bármilyen furcsán is hangzik, ez tudatos döntés volt. Lajos is szenvedélyes kertész és növényorvos, illetve agrármérnökként én is hozzászóltam a rendszeres, a szabad levegőn végzett mozgáshoz. Szerintünk a kerti munka a legjobb testedzés, időskorban is karbantart. Akkor teljes a belső harmóniánk, ha sokat tartózkodunk a természeti elemek közelében, illetve lelki gondok okozója, ha megszakad velük a kapcsolat. Nemrég olvastam, és nagy megelégedésemre ezt támasztja alá,

APONYI LAJOS ÉS A SZERZŐ FELVÉTELEI

Alacsony léckerítés és kerti kapu választja el a díszkertet a haszonkerttől. A pergolára Laguna Kordes rózsá fut, az előtérben íriszek, bordó lombú tűzeső (Heuchera), sásliliomok (Hemerocallis Stella d'Oro) és rózsaszín, gyertyaszerű virágzatú veronika (Veronica spicata)

Varga Ágnes és Aponyi Lajos minden szabadidejét a kertben tölti

A gyönyörű hófehér virágú rózsák kinőtték a pavilon előtti körágyást

A haszonkert zöldségekkel, gyümölcsfákkal

hogy a szabadban a zárt térhez képest jóval magasabb a negatív ionok koncentrációja, ami javítja a vérkeringést, a sejtek oxigénmegkötő képességét, és hozzájárul a szervezet szerotoninszintjének szabályozásához, amitől jobban érezzük magunkat.

Ami sikerült, és ami nem

• *Saját tervek alapján épült a kert?*

– A házhoz csatlakozó díszkertet kertépítővel terveztettük meg. *Herczegné Ghyczy*

Zsuzsától azt kértük, ossza részekre, „szobákra” a teret, sok évelőt és rózsát tervezzen bele, illetve sövényt szerettünk volna a telekhatárookra. Zsuzsával és családjával azóta is baráti kapcsolatot ápolunk, és mind a mai napig hasznos tanácsokkal segíti kertünk alakítását.

• *Az építést már saját maguk vezényelték le?*

– Az összes növényt magunk vettük meg és ültettük el, semmiképp sem hagytuk volna másra, szerintünk akkor alakulhat ki

szoros kötődés a kerttel, ha mi magunk „izzadjuk” végig a kialakítás munkáit. A vezérnövényeket a tervek szerint ültettük el. A kezdetektől a kertünk díszé a három himalája nyír (*Betula utilis*), a magnóliafával (*Magnolia kobus*) viszont már nem voltunk ilyen szerencsések, évekig kínlódtunk, majd az idén tavasszal feladta, mongol hársat (*Tilia mongolica*) ültettünk a helyére. Ugyancsak a kert egyik látványosságának szántuk, de legnagyobb bánatunkra a három év alatt egyetlen vörös levelet sem

hozott még össze a perzsa varázsfű 'Tűzmadár' fajtája. Az abéliákkal sem volt szerencsénk, a tervben szereplő vörösfenyő helyett pedig végül arizonai ciprust ültettünk, mert féltünk, hogy túl gyorsan kinőné a helyét.

Néha nagy távolságokat megteszünk egy-egy növényért, a *Henezia* tujákért egyenesen Nagyatádra mentünk, a külföldön látott kleopátra tujá hibrideket (*Cleome 'Senorita Rosalita'*) pedig Hódmezővásárhely közelében, *Dobay Imre*

A növényorvos tanácsai

Ahhoz, hogy a kertünk fő látványosságai legyenek a rózsák, nagy gondot kell fordítanunk a növényvédelmükre. Ültetés előtt, a tövek kiválasztásakor nézzünk utána a fajta beteségeivel szembeni ellenálló képességének (rendelkezzen ADR-minősítéssel). Metszéskor igyekezzünk szellős, laza lombzatot kialakítani, hogy átjárja a levegő.

Főképp a betegségek (lisztharmat, diplokarponos betegség) féken tartásában fontos, hogy alulról öntözzük a töveket, azaz a lombot ne érje víz, javasolja *Aponyi Lajos* növényorvos, a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara főtitkára. Ha ez nem megoldható, akkor inkább napközben öntözzünk, hogy estére leszáradjon a lombról a víz. Bánjunk csínján a tápanyag-utánpótlással: kálium- és foszfortúlsúlyos műtrágyát juttassunk ki, illetve istállótrágyát, kerti komposztot is adhatunk. Nagyon jók a tartós hatású rózsatápok, mert nem váltanak ki lökésszerű hajtásnövekedést, hanem egyenletesen adagolják a tápanyagokat. A permetezések alkalmával keverjük vas- és magnéziumkelátos lombtrágyát a permetlébe, de előtte végezzünk keverési próbát. Pohárnyi vízben egymás után keverjük el a kijuttatandó növényvédő szereket, illetve a lombtrágyát, és figyeljük meg, hogy zavarossá válik-e az oldat, keletkezik-e pelyhes kiválás. Ha igen, akkor az utóljára hozzákevert összetevőt külön menetben juttassuk ki. A permetlébe minden esetben keverjük nedvesítőszeret (Nonit, Bio-Film) a jobb tapadás érdekében.

A metszést követően réztartalmú gombaölő szerrel permetezzünk. Amikor arasznyiak a hajtások, és már láthatók az apró bimbók, akkor esedékes az első lisztharmat és levéltetű elleni kezelés. A lisztharmat ellen hatékony készítmények: Amistar (Top), Systhane Duplo, Tazer 250 EC, Topas 100 EC, Saprol Rózsa. A diplokarponos levélfoltosság, vagy népies nevén a csillagrozsa az idősebb leveleken jelenik meg. A rózsarozsa fertőzésére sárga levélszíni és rozsdabarna levélfonáki foltok hívják föl a figyelmet. A diplokarponos levélfoltosság és a rozsa ellen hatékony az Amistar (Top), az Antracol 70 WG, a Saprol Rózsa, a Dithane DG (M-45), és a Tazer 250 EC.

A szívó és rágó kártevők ellen az Admiral 10 EC, az Axoris, a Gazelle 20 SP, a Mospilan 20SP, az Actara SC, a Vertimec Pro és a Decis Mega szerekkel védekezhetünk.

Mindig méhkímélő szereket használunk, hiszen folyamatosan találunk virágzó növényeket a kertben, amelyeket látogathatnak. Az erre vonatkozó jelölést megtaláljuk a szerek csomagolásán. Átlagosan két-három hetenként kell permeteznünk, ha egészségesen akarjuk tartani a rózsáinkat.

A télikert szervesen illeszkedik a házhoz és a teraszhoz

Angela bokorrózsa és levendula jól sikerült párosítása

A kerti tó melletti pad meghitt pihenőhely

Évelők angol rózsákkal

A család egyik kedvencei a hunyorok

kertészetében vásároljuk, sehol máshol nem leltem eddig még rá a közeli kertészetekben. A leggyakrabban azonban az évelőkkel csábulunk el, mindent szívesen kipróbálunk, amíg van hely a kertünkben. Kedvenceim a rózsaszín, kék, lila és a fehér virágúak, a pirosakat és a narancsszíneket viszont inkább mellőzöm, mert túl nagy lenne a színekavalkád, ha őket is bevonnánk.

Segítünk a gyepek

Közben kísérelünk a kertbe. A nyarat időzően meleg tavaszi napon az öreg cseresznyefán pintyek, cinkék, zöldikék csemegéznek az etetőből, fölöttük zsong a méhektől a virágzó fa. A kétszintes, kerek tóban is beindult az élet, méretes koi pontyok úsznak elő telelőhelyeikről, a víz csobogásának hangjába kecskebékák éneke vegyül. A gyepek már most tavasszal is kifogástalanul puha, perzsaszőnyegszerű.

– Nincs ebben semmi ördögösség – mondja Lajos –, kézzel öntözöm, ritkán,

nagy adagokkal. Szerencsére volt fúrt kút is, és az épület mögött tíz köbméteres esővízgyűjtő tartályt süllyesztettünk le, amely bőven ellát minket vízzel, még tápoldatot is keverhetek bele.

– Azzal is segítünk a gyepek, hogy keveset mozgunk rajta. Már az elején átgondoltuk, hogy sokat fogunk a hátsó kert-részbe járni, illetve a szomszédban lakó lányomékhöz is arra vezet az út – *fűzi hozzá Ágnes*. Ezt nem viselné el a gyepek, kiritkálna, viszont tipegőket sem akartunk, ezért úgy döntöttünk, hogy betontéglakövekből rakott keskeny járdával vesszük körbe a babapiskóta alakú gyepek. Főképp azon járunk, illetve így a gyepek sem nő be az ágyás növényei közé.

Kulisszatitkok

A kertrészeket sövények tagolják kisebb részekre, tiszafa-, babérmeggy-, rózsalong-, aranyvessző- és korallberkenye (*Photinia*) szakaszok váltakoznak, a telek mentén pedig Leyland-ciprus és gyertyán takar. A ház melletti melléképületet is szé-

pen felújították, garázként, műhelyként szolgál, abban telelnek az óriás leanderek, és ott parkol a haszonkerti munkáknál nélkülözhetetlen kistraktor. A gép szélességének megfelelő, sövényekkel lehatárolt gyepes sáv vezet a telek szélén a garázsból a kert végébe, mégsem érezzük egyhangúnak a vegyes, lombozó, virágzó cserjéknek köszönhetően. A rózsák a kerti pavilon köré csoportosulnak. Erőteljes, ujjnyinál is vastagabb, fakadó vesszeiken látszik, hogy terebélyes bokrokat nevelnek.

– David Austin és Kordes rózsákat ültettünk, *mondja Ágnes*, az előbbi közvetlenül Angliából rendeltük. Erőteljes, szép tövek érkeztek, ráadásul az itthon megszokottnál kedvezőbb áron. Mindegyikük jól fejlődött, sőt, némelyikük túl jól. A pavilon előtti kör alakú ágyásból tavaly szedtem ki a szép fehér virágú csoportot. Talajtakarónak vásároltam, de a vártnál jóval magasabbra nőttek, és túlságosan ráhajlottak a járdára. Elajándékoztam a kiásott töveket, és a visszajelzések szerint mindenütt megeregedtek.

• *Avasson be minket a kulisszatitkokba: hogyan metszi a rózsákat?*

– Ahány forrás, annyi félet írnak az angol rózsák metszéséről, nem könnyű tehát eligazodni. *David Austin* rózsanemesítő katalógusában azt olvashatjuk, hogy a fajtái alig igényelnek metszést. Azt ajánlja, hogy a vesszők hosszának harmadát távolítsuk el, és a bokor alak megtartására-kialakítására törekedjünk. Ha ezt követném, óriási, kezelhetetlen, széthajló bokraim lennének, *mondja Ágnes*. Tavaszi metszéskor, a rügyek pattanásakor a felükre metszem vissza a vesszőket és ritkítom a főágakat, a virágok elnyílását követően pedig az első vagy a második ötlevelkés levél alatt visszavágom a hajtásokat. Így is előfordul, hogy egy-egy vihar után megdőlnék, és akkor karózni kell a bokrot.

• *Mivel társíthatók jól?*

– Nálunk nagyon beváltak a gólyaorrok (*Geranium*), különösen a 'Tiny Monster' fajta. Május végétől a fagyokig ontja sötét rózsaszín virágait. Egyetlen tő akár egy négy-

zetméteres területet is elfoglal. 40 centiméter magas bokrán a levelek ősszel bordórá színeződnek. A pompás ligetszépe (*Oenothera speciosa*) tavasz végétől késő őszig hozza halvány rózsaszín virágait. Terjedő tövű, kordában kell tartani, mert kipusztíthatja a szomszédait. A keleti hunyorok (*Helleborus orientalis*) kora tavasztól nyár elejéig díszítenek virágaikkal, így remek társaik a rózsáknak. Árnyékban és napos helyen egyaránt zömök bokrot nevelnek nálunk. A hosszúlevelű veronikából (*Veronica longifolia*) és a macskafarkú veronikából (*V. spicata*) is sokat ültettem, mert gyertyaszerű virágzataikkal remekül ellenpontosozzák a rózsák kerekded virágait. Az alacsonyabbak közül a veronikák a kedvenceim, így a szürke veronika (*Veronica incana*), a lépőkövek között is jól terjedő, alig 5-8 centiméter magas talajtakaró.

• *A német vagy az angol rózsák lettek a kedvenceik?*

– Az Austin rózsák parfümös illatukkal, kecses virágalakjukkal verhetetlenek, a né-

met Kordes rózsák viszont az ellenállóságuk miatt lettek a kedvenceink. A Németországban kidolgozott ADR-minősítés megbízható tájékoztatást ad a fajtáknak a betegségekkel és a kártevőkkel szembeni ellenálló képességéről. Amelyik fajta megkapja a minősítést, azt bátran ültethetjük, nagyon kevés növényvédelemmel megvédhetők. Úgy tudjuk, hogy a Magyar Rózsatársaság a némethez hasonló rózsairtató rendszer kidolgozásán és bevezetésén dolgozik.

Az angol rózsákról azt mondják, hogy elviselik a félárnyékot, ez nagyjából igaz, *mondja Ágnes*, de azzal a kiegészítéssel, hogy félárnyékban gyengébben fejlődnek. Ahogy növekednek a növények, fejlődik a kert, előfordul, hogy árnyékba kerül egy-egy rózsák, és jól látszik, hogy visszafogottabban nő és virágzik. Mi tagadás, a rózsák meglehetősen munkaigényesek, sok figyelmet igénylő növény, de mi ezt nem bánjuk, szeretünk a növényeinkkel foglalatlanok lenni.

Algeier Wendy

SHEFFIELD PARK GARDEN

Sheffield csak nevében azonos az ismert, észak-angliai, félmillió iparvárossal Dél-Yorkshire-ben. A Sheffield Park Gardenre Dél-Anglia bájos, dimbes-dombos tájain barangolva bukkanhatunk rá néhány kilométernyire Uckfield városkától, a Blue Bell (Kék Harang) vasútvonal végállomásánál. A védett völgyben fekvő, kedvező csapadékú (800 milliméter/év), mézsmentes talajú 40 hektáros kert kiváló adottságait jellemzi, hogy a „növekedési” (vegetációs) idő évenként átlagosan 275 nap. A környező táj ősidők óta magán hordozza az ember keze nyomát.

Erdőből legelő, legelőből kert

Először a *Domesday Book* (Hódító Vilmos rendeletére 1086-ban készült összeírás) említi Sheffieldet. Nevének korabeli jelentése – juhtisztás, juhlegelő – arra utal, hogy már a szász időkben is legelőkkel szabdalt, ligetes erdők borították. A 15. század derekán vadaskertek váltották föl a legelőket. De a következő században eltűntek a szarvasok, majd az elszaporodó vashámorok telhetetlen gyomra nyelte el a faszénné változott erdőségeket. A birtoknak sok híres tulajdonosa volt, köztük Mortain hercege, *Robert* (Hódító Vilmos féltestvére), a hírhedt *Simon de Montfort* vagy a neves *Sackville* és *Neville* családok tagjai. Az első térkép 1745-ből maradt fenn, amelyen a kor divatos kertstílusára ismerünk: szabályos alaprajz, hosszú, egyenes dió-, gesztenye- és cseresznyefákkal szegélyezett allék.

Mindent a játékért

A következő tulajdonos, *John Baker Holroyd*, sikeres politikus és jómódú üzletember hamarosan megkezdte az igazi kert

A víz és a növények hatásos együttes felhasználása mindig nagy kihívás volt, és minden időben foglalkoztatta a kertészeket. A Sheffield Park Gardenben ez felülmúlhatatlan módon sikerült. Áldozatkész birtokosok, tehetséges, híres kerttervezők többszázados együttes munkájának eredménye Anglia egyik legrandiózusabb tájképi kertje Kelet-Sussex grófságban, a Weald (Erdővidék) dél-nyugati sarkában.

Rhododendron 'Purple Splendour'

A kastély ma már nem tartozik a kerthez

A Felső-Asszonyösvénye-tó tavaszi hangulata

Szép, boltozatos koronájú Montezuma-fenyő (*Pinus montezumae*)

FRÁTER ERZSÉBET FELVÉTELEI

kialakítását. A neves és divatos építész, *James Wyatt* neogót stílusban átépíti a kastélyt, majd az ünnepelt, zseniális kerttervező, *Lancelot „Capability” Brown* 1770-es években készült tervei alapján megkezdődik a nagyvonalú kert építése. Brown ragadványnevet adó híres mondása – „minden helynek egyedi a képessége (capability)” – itt is érződik: jellegzetes, browni stílusban alakították ki a fa- és cserjecsoportokat, mesterséges tavakat, tisztásokat.

Brown munkáját a nem kevésbé jó képességű és nagy hírű *Humphrey Repton* folytatta, akit az „angolkert” stílus szülőatyjának tartanak. Újabb tavakat ástak, a tájképi hatást pedig sok száz, főleg kőris-, tölgy- és juharfa ültetésével fokozták.

Apját 1821-ben *George Holroyd* – Sheffield második earlje – követte, aki valószínűleg pénzhiány miatt elhanyagolta a kertet. Szerencsére a kiváló mikroklímájú völgyben a fák és cserjék gondozás nélkül is nőttek, sűrűn kitöltve az egész területet.

A diplomáciai szolgálatot is ellátó harmadik earl, *Henry* idején a Sheffield Park Garden a krikettversenyekről vált híressé. A lord maga is kiváló játékos, a korszak legnevezetesebb krikettmérkőzéseit rendezte a nem mindennapi díszletek között. Mindent a játéknak rendelt alá, volt mérkőzés, amelyre 25 ezer néző ment el. Főkertésze, *W. T. Moore* segítségével a kert érdekében is sokat tett. Vízesésekkel

kiegészítve végleges formába öntötték a tőrendszert, és akkor, az 1880-as években rögzült a kert mai szerkezete. Az átalakított tavak közötti vízeséseket az újfajta cementet feltaláló *Pulham* és *Fia* cég építi meg, aki a Wisley kertben létrehozta a nagy sziklakertet.

Az arborétum gyűjteményes jellege is ez időben erősödik meg. Egzóta fák és cserjék tömegét ültették el, akkor telepítették a kertet máig uraló, csodálatos hegyi mamutfenyőket (*Sequoiadendron giganteum*), kék atlaszcédrusokat (*Cedrus atlantica* 'Glauca'), tengerparti fenyőket (*Pinus pinaster*). Úgy hírlílik, hogy a lord konstantinápolyi szolgálatából is sok, új növényt vitt haza. A telepítéseknél fontos szempont volt, hogy a kert minél szín pompásabb legyen a krikettidény májusi nyitászakor.

A fénykor

Henry Holroyd sohasem nősült meg. Élete vége felé sokat háborúskodott szomszédaival, és óriási adósságot halmozott fel. *Arthur Gilstrap Soames*, gazdag lincolnshire-i sörgyáros – az earl egyik fő hitelezője – beleszeretett a kertbe, és rávette a tulajdonost, hogy végrendeletében adjon neki elővételti jogot a birtokra. Így került 1910-ben a kezébe Sheffield Park, és kezdődött el fénykora.

Nem sajnálta a költségeket: ezer kocsi számra hordatta a trágyát a talaj feljavítására. Különösen kedvelte a rózsákat és a rododendronokat, az utóbbiakból gondosan megtervezett együtteseket ültetett a tőrendszertől északra. Dolgozószobája ablakát ragyogó, telt virágú sárga Banks-rózsával (*Rosa banksiae* 'Lutea') futtatta körül. A csodálatos tavaszi rododendronvirágzás ma is a kert egyik fő vonzereje. A sok faj és fajta között különösen nevezetes a Soames által szelektált *Rhododendron* 'Angelo' és a kései virágzású *Rh. 'Loderi'*.

A kert másik, rendkívüli hatású időszaka az ősz. Soames tudatosan és tervszerűen fokozta az őszi színpompát igen sok skarláttölgy (*Quercus coccinea* 'Splendens'), tupelófa (*Nyssa sylvatica*), ujjasjuhar (*Acer palmatum*), mocsárciprus (*Taxodium distichum*), fatermetű amerikai fanyarka-fajok (*Amelanchier*) ültetésével. Fokozta még a színeket a perzsafa (*Parrotia*), a jácinthanga (*Enkianthus*), a bóbítacserje (*Fothergilla*) bokrok ragyogó őszi vöröse. Az élénk őszi színeknek különösen hatásos kontrasztot adtak a tavak környékére telepített fenyők. A kert délkeleti részén meghagyták a csarabos (*Calluna*) ligeteket.

A tulajdonos a hagyományokhoz híven megnyitotta kertjét a környék lakói előtt, de *Mary királyné* is gyakran látogatott oda a kert kedvéért.

A National Trust kezeli

Arthur Soames 1934-ben, 80 évesen hunyt el, igazi rózsarajongóként, a rózsavirágzás csúcsideszakában. Jóval fiatalabb özvegye, *Agnes* az elkövetkező nehéz, háborús időkben is próbálta jó állapotban megőrizni a kertet, míg nem örököse, férje unokaöccse, *Granville Soames* kapitány 1954-ben a National Trust (Nemzeti Felügyelet) kezelésébe adta a Sheffield Park Gardent. Fennmaradása így biztosítottá vált. A National Trust felismerte a kert valódi jelentőségét, óriási összegeket költött a rekonstrukcióra és a vízrendszer iszaptalanítására. Nagy és tragikus változást hozott a kert életébe az 1987 őszi, hírhedt orkán, amely százával csavarta ki az első earl által 150 évvel korábban ültetett gyönyörű fáriásokat. A 2014 tavaszi nagy viharok is károkat okoztak.

Minden évszakra

Miután körülnéztünk a National Trust kezelésében lévő kerteknél megszokott, gazdag választékú botanikai-kertészeti könyvesboltban és ajándékküzletben, a főbejáratától az Auckland sétányon (Auckland Walk) indulunk el. A rododendron (*Rhododendron griffithianum*, *Rh. discolor*, *Rh. 'Angelo'*, *Hinomayo japán azálea*) és hortenziacsoportok között haladva szép Gunn-eukaliptusz (*Eucalyptus gunnii*) fák is láthatunk.

A nagy vihar idején súlyos károkat szenvedett Fenyő sétányon (Conifer Walk) jobbra fordulva sok új telepítést látunk. Gyönyörű, idős, őrt álló ezüstjuhar (*Acer saccharinum*) példányok mellett kezdődik a híres kínai csíkos tárnics (*Gentiana sino-ornata*) szalagágy, ősszel csodálatos látványt nyújt a sok ezer enciánkék virágtölcsér.

A tárnicságyás mentén lesétálhatunk a Csermely-kerthez (Stream Garden). Az ott csörgedező erecske mentén gondosan komponált páfrány-, nőszirm-, árnyékliliom-, kankalin-, tollbuga (*Astilbe*) állományok díszlenek. Ott virít az akár 2,5 méter magasra is megnövő óriásliliom (*Cardocrinum giganteum*).

A nagy vihar után úratelepített Hétnővér liget (Seven Sisters' Glade) mellett elhaladva a virágzaskor a rózsaszín ezernyi árnyalatában pompázó Kálmia sétányon (Kalmia Walk) jutunk le az Alsó-Asszonyösvénye-tóhoz (Lower Woman's Way Pond). A tó neve arra utal, hogy a hiedelmek szerint arra szokott bolyongani a

legendák fej nélküli asszonya, és a közelítőkhöz elöl eltűnik a vízparti ködben. A tóparton nagyszerű kínai ősfenyők (*Metasequoia glyptostroboides*) és amerikai mocsárciprusok (*Taxodium distichum*) sorakoznak. A párás környezetben jól érzi magát, és nagy területeket fed a brazil óriáslapu (*Gunnera manicata*), szeldelt, kerekded leveleinek átmérője akár 1,8 méter is lehet.

Az Alsó- és Felső-Asszonyösvénye-tavat (Upper Women's Way Pond) vízesés fölött átívelő híd (Cascade Bridge) választja el. Azon áthaladva az 1977-ben megnyitott Királynő sétányon (Queen's Walk) a régi krikettpálya mentén sétálhatunk tovább. A fűben vadvirágok, közöttük kosborok virítanak. Nagyszerű kilátás nyílik onnan a tavakra.

A Nagyfa sétányon (Big Tree Walk) folytathatjuk utunkat, ez a kert egyik leghatásosabb része a Középső- (Middle Lake) és a Tíz lábnyi-tó (Ten Foot Pond) északi oldalán. Lenyűgöző méretű mamutfenyők, tölgyek, szelídgesztenyék koronája alatt tavasszal számtalan csodálatos rododendron-, nyáron pedig hortenziafajta nyílik. Itt található a lombhullató *Ghent azalea*-csoport nemzeti gyűjteménye. Rábukkanhatunk a szokatlan látványt nyújtó kínaiakenderpálma (*Trachycarpus fortunei*) alléra. A tavak mentén nagy változatosságban egymást követik a szebbnél szebb és ritka fák és cserjék. Különösen figyelemre méltó egy nagyszerű alakú Montezuma-fenyő (*Pinus montezumae*). Megcsodálhatjuk a festői koronájú tengerparti fenyőket (*Pinus pinaster*), vagy a hatalmas, pompás, sötétzöld lombozatú Monterey-fenyőket (*Pinus radiata*).

A Felső-Asszonyösvénye-tó őszi képe, a vörös színt ámbrafák, tupelófák, juharok és amerikai mocsárciprusok adják

Gyakori cserjék a kertben a jácinthangák, a képen a kínai jácinthanga (*Enkianthus chinensis*)

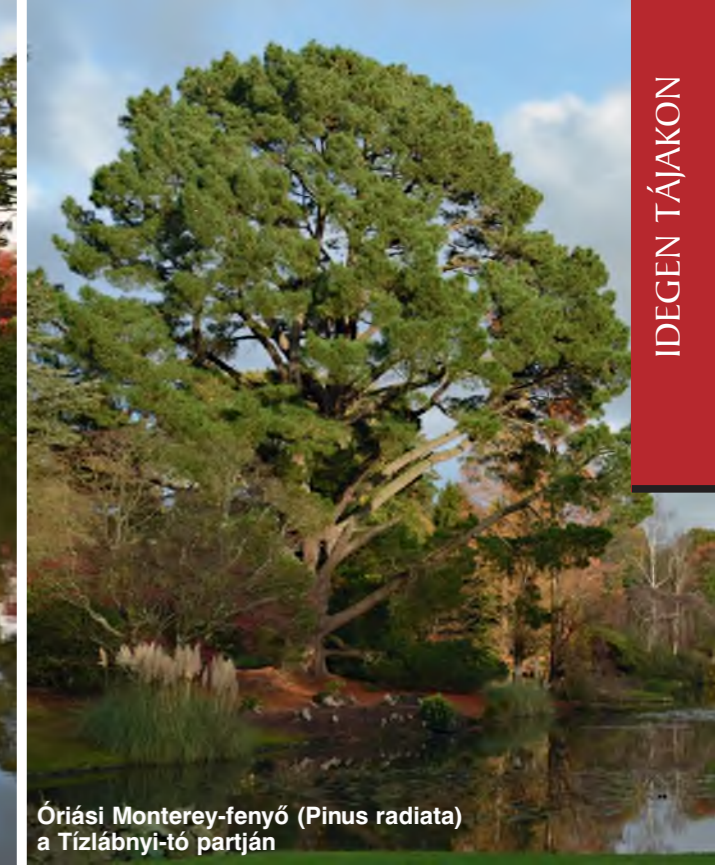
A hortenziák óriási foltokban színesítik a nyári kertet (*Hydrangea macrophylla* 'Kluis Superba')

A Középső-tó ősszel, háttérben a Fenyő sétány óriásai

Részlet a Középső-tóval

Óriási Monterey-fenyő (*Pinus radiata*) a Tíz lábnyi-tó partján

A kert nyugati részét örökzöldekkel jól álcázott kerítéssel választották le. A nem látogatható magánterületen magasodik a környezetbe szépen illeszkedő kastély-épület.

A Sheffield Park Gardenről nem véletlenül mondják Angliában: „garden for all season” (kert minden évszakra), hiszen az év bármely hónapjában érdemes fölkeresni. Az év különböző szakáiban többször meglátogattam, mindig szívesen visszamegyek. Aki Kelet-Sussexbe vetődik, ne hagyja ki. A nagy vízfelületek tükröző hatását, a növények forma- és színbeli változatosságát le-

hetetlen leírni. Kora tavasszal a nárciszok és kékcselegők milliói festik színesre a kertet, később nagy tömegben virítanak a rododendronok és az azáleák. A nyár eleje a Csermely-kertben a legszebb, az ősz pedig meghozza a legfőbb látványosságot, a pompás lombszínűzést. A kert atmoszférája egészen egyedi, angol és történelmi. A csillogó víz tavakon ma is ott ringatóznak azoknak a hattyúknak az utódai, amelyek még a fiatal *Maria Josepha Holroyd* kisasszony figyelhetett a kastély ablakából 200 évvel ezelőtt.

Kósa Géza

Divatosak a díszfüvek

Az igen sok fajt és fajtát felvonultató díszfüveket sokféleképpen csoportosíthatjuk. A díszítőértékük alapján lehetnek lombjukkal, virágzatukkal vagy növekedési jellegükkel díszítők, és elkülönítünk örökzöldeket és lombhullatókat. A legfontosabb csoportosítási szempont, a fejlődésük jellege szerint három nagy csoportba oszthatók, azok ismerete segíti a helyes kertépítészeti használatukat. Növekedésük alapján három típust különböztetünk meg. A hidegben növekvő díszfüvek főképp hűvös időben, tavasszal és ősszel fejlesztik lombjukat, majd tavasz végén vagy nyáron virágoznak, magot érlelnek. Már a kora tavaszi hűvös időben kihozzák friss lombzatukat. A gumós franciaperje (*Arrhenatherum bulbosum* var. *elatior* 'Variegatus') már tél végén elkezd növekedni. Amikor a hőmérséklet 24 °C fölé emelkedik, és nő a napsütéses órák száma, akkor hozzák ki virágzati szárukat, leál a vegetatív fejlődésük (szélsőségesen meleg időben akár vissza is húzódnak). Az enyhébb, hűvö-

A díszfüvek mind nagyobb népszerűségnek örvendenek a magánkertekben és a közterületeken egyaránt, főként sokféleségüknek (még az adott fajon belül is nagy változatosságuknak), jó társíthatóságuknak (évelőkkel, cserjékkel), jó gyomelnyomó képességüknek, és igen tág tűrőképességüknek köszönhetően. Sok fajuk igen hosszú ideig díszíti kertjeinket, parkjainkat, és többségükben csak kevés gondozást igényelnek. Geometriai jellegük miatt kitűnően használhatók modern kertjeinkben, a városokban, közterületeken.

sebb idő beköszöntével újra vegetatív fejlődésnek indulnak, különösen azok a díszfüvek, melyek a nyár folyamán visszahúzódtak vagy visszavágtuk őket. Sokuk színes, mutatós lombú, a többségük lombhullató. Sokuk hazánkban is őshonos. A melegben növekvő díszfüvek 24 °C alatt egyáltalán nem, vagy alig növekednek, előlött azonban hirtelen és gyorsan kifejlődik a lombzatuk, majd nyár közepén-végén vagy ősszel hozzák mutatós virágzatukat. Idetartozik például a pamfű, a japánfű és a tollborzfü. (Velük lapunk későbbi számában foglalkozunk részletesebben.)

Akadnak kivételek, melyek nem sorolhatók be a két nagy csoportba. Ezek főleg örökzöldek, például a sásfélék (*Carex*) és a fűszerű, de valójában rendszertanilag nem a fűfélékhez tartozó nemzetségek (*Acorus*, *Liriope*, *Ophiopogon*). Most a hidegben növekvő díszfüveket vesszük sorra.

Az **örökzöld zabfű** (*Helictotrichon sempervirens*) közepes méretű (40-50 centiméter), igen szárazságtűrő és hosszú életű, kékesszürke lombú faj. Tavasszal frissen előtörő, hamvas kékesszürke, kissé szúrós levelei az év végéig díszítenek, kitűnő védelmet nyújtanak a bolygatás és taposás ellen. Lombzata enyhébb teleken örökzöld, a nyáron megjelenő laza bugavirágzata nem jelentős. Remek szárazság- és melegtűrő faj. A szürkés-kék lombszínű füvek között kitűnő választás, mivel a közismert deres csenkesznél (*Festuca glauca*) nagyobb méretű és hosszabb életű, a megjelenésében hozzá hasonló homoki hajperjéhez (*Leymus arenarius*) képest pedig sokkal könnyebben kezelhető, nem tarackol, és egyáltalán nem gyomosít. Tavasszi tőosztással könnyen szaporítható.

Árnyékos területek kitűnő talajtakarója a terjedő tövű, örökzöld **erdei perjeszityó** (*Luzula sylvatica*). Fényeszöld, széles levelei sűrű csomóba rendeződnek, ívesen széthajlók. Felálló, 50 centiméter magas barnás kalászaival tavasszal jelennek meg. Hosszú életű, jó gyomelnyomó képességű talajtakaró, amely szárazabb és árnyékosabb területeken is szépen díszlik.

Magvetéssel vagy őszi, tavaszi tőosztással szaporíthatjuk.

A **gumós franciaperje** (*Arrhenatherum elatius* subsp. *bulbosum*) hazánkban is honos, 30 centiméter magas fű. A kertépítésben az alapfajt nem, csak a fehér-tarkán csíkozott 'Variegata' fajtáját ültetik. Érdekesége, hogy gyökerei raktározógumókká módosultak (neve is erre utal), melyek sűrűn, gyöngyszerűen rendeződnek egymás alá. Ezekkel a képletekkel lassan, közvetlenül a földfelszín alatt terjed. Virágzatának díszítőértéke elhanyagolható. Meleg nyarakon visszahúzódik, hogy aztán ősszel friss lombja megújult erővel törjön elő. Félárnyékos részekre ültessük. Őszi vagy kora tavaszi tőosztással könnyen szaporítható.

Az előző fajhoz hasonló növekedésű és viselkedésű, annál egy kicsit magasabbra növekvő (45 centiméteres) fűféle a **régi ecsetpázsit** (*Alopecurus pratensis*). A szép aranszárú lombú 'Aureovariegatus' fajtát ültethetjük a kertjeinkbe. Nem túl feltűnő kis rókafarokra emlékeztető virágzata tavasz végén jelenik meg. Virágzás után vágjuk vissza, hogy rendezettebbnek tűnjön. Különlegesen szép színe félárnyékban érvényesül igazán. Őszi vagy kora tavaszi tőosztással könnyen szaporítható.

Igen bő nemzetség a több mint 300 fajt magába foglaló **csenkeszek** (*Festuca*) csoportja. A túl sok vizet és a párákat nem szeretik, ilyen körülmények között különféle gyengültségi kórokozók (pl. gombák) jelenhetnek meg rajtuk. A medvecsenkesz (*F. gautieri*) kivételével mindegyikük lomb-

Szárazságtűrő

Az Amerikai Egyesült Államok legkedveltebb díszfüve a lombhullató **hibrid nádtippán** (*Calamagrostis x acutiflora*), szülőfajtái (*C. epigeios* és *C. arundinacea*) hazánkban is őshonosak. Tavasszal korán kihajtó lombzatával, majd a nyár elején megjelenő és hosszan nyíló, rózsaszínes árnyalatú, sárga virágzatával, végül az elvirágzott virágzsáiraival is díszít. Nagyon jó szárazság- és melegtűrő, hosszú életű faj, kertépítésileg sokrétűen felhasználható, habitusa miatt jól illik városi környezetbe. Vegyes ágyásokba, évelőkkel és cserjékkel is összeültethető, térelváltóknak, háttérnövénynek is kiváló. Nem gyomosít, mivel magjai szinte mindig sterilek, nem, vagy alig csíráképesek. A zöld lombú, keskeny, feltörekvő 140 centiméteres magasságot elérő 'Karl Foerster' fajtán kívül különféle mutatós levelű tarka fajtái (pl. 'Avalanche', 'Eldorado', 'Overdam') is kaphatók. Őszi vagy kora tavaszi tőosztással könnyen szaporítható.

ját érdemes időnként visszavágni, az elöregedésüket megelőzendő pedig néhány évenként szétosztani a töveket. A fajtákat tőosztással, az alapfajokat magvetéssel és tőosztással is szaporíthatjuk. A csenkeszekhez képest viszonylag hosszú életű a smaragdzöld lombjáról méltán híres **medvecsenkesz** vagy **medvecsenkesz** (*Festuca scoparia* syn. *F.*

gautieri). Sünszerűen szétálló, szúrós, merev lombjával örökzöld párnát alkot. A mediterráneumban honos, jó szárazságtűrő faj.

A csenkeszfajok közül a **derescsenkesz** (*Festuca glauca* syn. *F. pallens*) a legnépszerűbb. Egyik alfaja (pannon derescsenkesz, *Festuca pallens* subsp. *annonica*) nálunk is honos, védett növény. Alacsony termetű faj (15-20 centiméter), sűrűn álló, kékesszürke, szálas leveleivel szép örökzöld párnát képez. Mutató virágzata a tavasz végén, a fajtától függően 20-40 centiméterre emelkedik ki a lombzatból. A kalászkok először ezüstösek, majd homokszínűre váltanak. Jó vízáteresztő talajba, napos kertrészbe ültessük. Kitűnő sziklakerti növény, de szegélynövényként is megállja a helyét. Sok fajtája ismert: az 'Azurit' szép zömök növekedésű, erőteljesen ezüstös lombszínű fajta; az 'Elijah Blue' talán a legstrapabíróbb és leghosszabb életű fajta, élénk ezüstkék lombbal; a német nemesítésű 'Uchte' fajta szép acélszürke lombszínű még télen és kora tavasszal is megtartja. Említést érdemel még az előbbi fajknál magasabb termetű, lágyabb, zöld lombú, ívesen visszahajló örökzöld **atlaszcsenkesz** (*Festuca mairei*). Sokat tűrő igénytelen faj, a felsoroltak közül a leghosszabb életű.

Az **árvalányhajak** (*Stipa*) nemzetségéből a Dél-Európában honos **óriás árvalányhaj** (*Stipa gigantea*) érdemel említést. Lassan terjedő tövű, igen strapabíró örökzöld, melegigényes faj, télállóságáról még kevés a tapasztalatunk. Lombja csupán 50 centiméteresre nő, virágzatai azonban embermagasságot is meghaladva emelkednek a lomb fölé. Elsőrendű szoliter,

Gyepes sédbúza

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Keskenylevelű árvalányhaj

Hibrid nádtíppan 'Overdam'

Lágy selyemperje 'Variegatus'

Réti ecetpázsit 'Aureovariegatus'

Rezgőfű 'Skinner'sgold'

Pántlikafű 'Arctic Sun'

Gyepes sédbúza

Pántlikafű 'Picta'

Közepes rezgőfű

Örökzöld zabfű

nagy laza kalászvirágzatai csodaszépek, ahogy a szél mozgatja őket, vagy ahogy a nap átsüt rajtuk. Magvetéssel vagy tőosz-tással szaporítható.

Régebben az árvalányhaj nemzetségbe tartozott a **keskenylevelű** vagy **mexikói árvalányhaj** (*Stipa tenuissima*), a botanikusok azonban az amerikai földrészen honos *Nassella* nemzetségbe sorolták, így *Nassella tenuissima* a jelenleg érvényes tudományos neve. Alacsony termetű (40 centiméteres), kecses, légies megjelenésű, finom szálú smaragdzöld lombja az enyhe szélben ringva igen mutatós. Nyáron megjelenő, arany hajtincsre emlékeztető virágzata sokáig díszít. Meleg- és napfényigényes faj, télen a rossz vízáteresztésű talajokban szenved. Néha elszórja magját, és ezzel jól terjed, így magvetéssel könnyen szaporítható.

A Nyugat-Európában igen népszerű **kékperjék** (*Molinia*) nemzetségének két tagját ajánljuk. A kisebb méretű (60-120 centiméteres) **nyugati kékperje** (*Molinia caerulea*) hazánkban is honos lombhullató faj, zöld lombja ívesen széthajló, zömök virágzatai hengeresek, sötét kékeslilák, töve lassan terjedő, ősszel sárgára színeződik. Sárgatarkán csíkozott levelű, széthajló, kerekded foltot adó fajtáját, a 'Variegata'-t félárnyékos kertrészbe ültessük. Közepes termetű (1 méteres), sűrű sötétzöld lombú fajta az 'Edith Dudszus', a lomb fölé emelkedő, majdnem fekete virágzattal. Oszlopos megjelenésű a 'Moorhexe', napos vagy félárnyékos, kissé nedvesebb kertrészekben érzi jól magát.

A **magas kékperje** (*Molinia arundinacea*) előző rokonánál jóval nagyobb termetű (180-240 centiméteres), különlegesen szép, hazánkban szintén honos faj. Lombozata 60-80 centiméter magas, sűrűn álló sötétzöld levelekkel. Azok közül kiemelkedik a változó magasságú, de hosszan kinyúló sárgásbarna virágzata. Légies megjelenésű virágzatait a szél könnyen meglebbenti (különösen a 'Windspiel' nevű fajtánál), a laza bugákon a napfény szépen átszűrődik (különösen a 'Transparent' fajtánál). Őszi lombszínre aranyárga. Számos fajtája közül az aranybarna virágzatú 'Karl Foerster' szoliterként, háttérnövényként, de csoportosan ültetve is mutatós.

Hazánkban is honos a sűrű növekedésű, alacsony termetű (20 centiméter) **lágy selyemperje** (*Holcus mollis*). Fehértarkán csíkozott lombú változatai ('Jackdaw's Cream' és 'Variegatus') a legszebb tavaszi fehértarka fűfélék, virágzatuk nem jelentős. Félárnyékba valók, őszi vagy kora tavaszi tőosztással könnyen szaporíthatók.

Szintén honos nálunk a közepes termetű, sűrű zombéket alkotó **közepes rezgőfű** (*Briza media*). Szív alakú, tobozszerű kalásza laza bugákban állnak, tavasz végén nyílnak, és enyhe légmozgás hatására is megrezdülnek (magyar neve is innen ered). A fehértarka lombú 'Russels' nevű fajtája igen mutatós, de az alapfajhoz képest gyengébben virágzik. Igénytelen, hosszú életű, a talajban nem válogat. Napfényben vagy félárnyékban, természetközeli kertekben is sikerrel megtelepíthető, virágzatai vágott és száraz virágként is felhasználhatók. A fajtákat tőosztással, az alapfajt magvetéssel és őszi vagy kora tavaszi tőosztással szaporíthatjuk.

A sédbúzák (*Deschampsia*) népes nemzetségéből díszkertészeti szempontból a **gyepes sédbúza** (*Deschampsia caespitosa*) érdekes. Hazánkban is honos, de egész Európában, sőt Amerikában is él, így igen

kat. Sötét háttér elé, díszfüves ágyásokba, évelőágyásokba – sötét lombú vagy virág színű évelőkkel vegyesen – és tömegesen is ültethetjük, de talajtakarónak is kiváló. Az alapfajt magvetéssel, a fajtákat pedig őszi vagy kora tavaszi tőosztással szaporíthatjuk. Hazánkban is régóta ültetett, közismerten strapabíró a közepes termetű (80 centiméter), erőteljesen terjedő tövű, igénytelen **pántlikafű** (*Phalaris arundinacea*). Legismertebb fajtája a fehértarkán csíkozott levelű, rózsaszínes árnyalattal kihajtó 'Picta'. A szép fehértarka a 'Feeseey', levelének középső része határozottan krémféhér. Tavaszi friss hajtásai, illetve a lombja az őszi hidegben rózsaszínes tónust kap. Az alapfajnál kevésbé erőteljesen terjedő változat. Az 'Aureovariegata' hasonlít a 'Picta'-ra, de lombja inkább krémsárga. A nagyon mutatós új szelekció, az 'Arctic Sun' levelei hosszában intenzíven aranysárgán csíkozottak. A pántlikafűvek a napon és félárnyékban is jól érzik magukat.

Hibrid nádtíppan 'Overdam'

sokféle változatát nemesítették. Közepes termetű örökzöld fűféle, sűrű sötétzöld lombja a fajtától függően 30-50 centiméteres. Hosszú életű, a növekedése erőteljes, de nem agresszív. Virágzatai a nyár folyamán tömegesen jelennek meg sárgás, barnás és zöldes színekben, laza virágbugái légies megjelenésűek (angol neve a „hajfű”, finom textúrájú virágzataira utal), a virágzattal együtt 60-120 centiméteresre nőnek. Elvirágzott virágszárai akár a télbe nyúlóan is díszítenek. Tömegesen ültetve virágzatai és elvirágzott virágszárai különösen szépen mutatnak ellenfényben. Fajtákat méretük, virágzási idejük és virágzatuk színe alapján különböztetjük meg. A 'Bronzeschleier' bronzos, a 'Goldtau' sárgászöld virágú, a legfinomabb textúrájú változat, míg a 'Tardiflora' és a 'Tauträger' halványzöld virágúak. Napon, félárnyékban, nem túl száraz talajokon kitűnően érzik magukat.

Ha tavasz végére szétesik a bokra, vagy felkopaszodik, bátran vágjuk vissza, újra zömök és mutatós lombot nevel. Őszi vagy kora tavaszi tőosztással könnyen szaporítható.

A hidegben növekvő díszfüvek csoportja igen sok fajt és fajtát számlál, többségük lombhullató és hazánkban is honos, ezért biztos, hogy a kertjeinkbe és parkjainkba telepítve is jól fogják érezni magunkat. A fehértarka-sárgatarka lombú fajták a napégésre érzékenyebbek, ezért félárnyékba vagy lazább lombú fák alá ültessük – ahol a hagyományosokkal és a tavaszi virágos évelőkkel jól társíthatók. Ha a nagy nyári melegben megcsúnyul a lombjuk, akkor vágjuk őket vissza, őszi megújulnak. A szürke lombú fajok és fajtáik (*Festuca*, *Helictotrichon*, *Koeleria*) viszont a napot kedvelik.

Patkós István

A legszebb és

ZÖLDTETŐK és ZÖLDFALAK

Huszonöt éve építenek hazánkban zöldtetőket, közel másfél millió négyzetméternyi készült már belőlük. Egy részük mellett nap mint nap úgy megyünk el, hogy észre sem vesszük őket, mert a fejünk fölött magasodó épületek részei. Ki gondolná, hogy a mélygarázsokat is zöldtetők fedik? Sokszor nem is tudjuk, hol kezdődnek és hol végződnek, észrevétlenül folytatódnak hagyományos parkként, sétányként. Öt-hat évvel ezelőtt csodálkozhattunk rá az első hazai beltéri, majd néhány évvel később a kültéri zöldfalakra. Ezen évtizedek eredményeiből adunk ízelítőt.

A Zöldtető- és Zöldfal Építők Országos Szövetsége (ZÉOSZ) tavaly ünnepelte fennállásának 15 éves évfordulóját. Az általuk meghirdetett *Év Zöldtetője és Zöldfala* pályázat díjnyertes munkáiból válogattunk. Legalább 20 négyzetméteres, összefüggő, szigetelt tetőn épült extenzív vagy intenzív zöldtetőkkel pályáztak a szakemberek. Zöldfalak közül a legalább öt négyzetméteres kültéri vagy beltéri homlokzaton kialakítottakat értékelte a zsűri. A munkák mindegyike legalább másfél éve elkészült, és azóta is igényesen ápolják őket.

Megyesi Éva

Örökzöld évelők, páfrányok, egzotikus levéldísznövények teszik hangulatossá és különlegessé Budapesten, az Andrássy úton működő OTP-bankfiók tanácsadói területét. A MoPa Kft. 15 centiméter mélységű, hidropóniás rendszerű zöldfalának termőközege egybefüggő, nem tagolódik zsebekre, így szabadon ültethetők a növények, és a tápanyagellátásuk is egységes

A beltéri zöldfal kategória győztes munkája, a Green Fortune Kft. alkotása a gyömrői Pátia Takarékszövetkezetben látható. A négyrétegű textíliából álló zsebekbe nálunk is ismert, jó légtisztító hatású trópusi alapfajokat ültettek. A hiányzó fény pótlására természetes fény spektrumú LED-lámpákat építettek be. A fél hidrokultúrás rendszernek köszönhetően akkor is vízhez jutnak a növények, amikor az öntözés több napig szünetel. A növényfal négyzetméterenkénti súlya 25 kilogramm

Vácrátóti ökolakóházat díszít az extenzív zöldtetők első díjasa. Az alkotók, Balog Ágnes és Reppert Béla, 325 négyzetméteren a helyi szárazgyeppel, zárt homokpusztagyeppel rokon magkeveréket és helyben kitermelt gyeptéglát használtak, az évelők kiválasztásakor pedig ügyeltek arra, hogy ne legyenek közöttük tájidegen pozsgások és egzóta fajok. Tájba illeszkedő, enyhén hullámzó felszín alakították ki, a házilagosan készített, 20-25 centiméter vastagságú talajkeverékben a ház alapozásakor kikerülő talajt is felhasználták. Az alacsony fenntartási igényű zöldtető tartós szárazság idején öntözést igényel

A Központi Szennyvíztisztító Telep Budapest 21. kerületi, 22 628 négyzetméteres tetejét extenzív zöldtető fedi. A kivitelező Fito System Kft. sarjvetéssel telepítette a téllálló varjúhájfajokat, és elterülő cserjékkel, alacsony lombhullató fákkal tette változatossá a felszín. Az ültetőközeg mindössze öt centiméter vastag. Környezettudatos gondolkodást tükröz, hogy az összes felhasznált anyag újrahasznosítható, és többségükben már eleve újrahasznosított anyagból készültek

A külterületi zöldfalak között az Adegy Kft. Leányfalun, a MOL töltőállomás épületén épített falát ítélték a legjobbnak. Rozsdamentes-acél vázszerkezetre magyar fejlesztésű zöldhomlokzati rendszer került, amelybe a tűzeső (Heuchera) három fajtáját telepítették. A három, különböző színű fajta levele a cég logójának részletét mintázza

Az s73 Kft. és a Deep Forest Kft. közös munkájaként lett nagy sikerű a Római Kert a főváros 3. kerületében. A 2700 négyzetméteres intenzív tetőkert természetes hatású tereit 120 centiméteres belső szintkülönbséggel alakították ki. Kifogástalan minőségű növényanyagot ültettek ki, így szinte a kert „adta el” a lakásokat

A Green House irodaház tetejére intenzív, félintenzív és biodiverz zöldtetőt álmodtak az s73 Kft. munkatársai. Az 1500 négyzetméteres, rendszeres fenntartást igénylő tetőkert elegáns, nagyvonalú formavilágában különleges kiegészítők, árnyékolóvitorlák és ülőkazetták is helyet kaptak. Az intenzív zöldtetők között legjobbnak ítélt kertben 1000 négyzetméteres biodiverz zöldtető is létesült a hazai társulásokra jellemző évelőkkel, díszfüvekkel, alacsony termetű cserjékkel több mint 500 növényfajjal. A biológiai sokféleség kialakítása a tervezéskor és a kivitelezéskor egyaránt fontos szempont volt

NÉLKÜLÖZHETETLEN

Többéves gyakorlati tapasztalat alapján jelenleg közel 20-féle növényt ültetnek a szakemberek a beltéri zöldfalakba. A legnagyobb feladat mindig a megfelelő fényviszonyok megteremtése, hiszen rendszerint kevés a fény, és az is oldalról érkezik. A növény a fény irányába fordul, ezért torzul az összkép, a vegetációs világítás ezért nélkülözhetetlen. A zöldfalak közül a beltérinek a legnagyobb a fenntartási igénye.

A kültéri zöldfalak építése és fenntartása a forró, napos nyár és a hideg tél miatt hazánkban nagy kihívás, ezért is épült eddig belőlük viszonylag kevés.

ELSŐBBSÉGET ÉLVEZ

A nyári kertészkedésben elsőbbséget élvez a növények öntözése, táplálása – legyen az virág, zöldség vagy gyümölcs, a gyeperes rendszeres ápolása és az elnyílt virágok eltávolítása. Jóllehet a kerti bíbelődés kellemes kikapcsolódás, a pihenésről se feledkezzünk meg, hisz a kert értünk van, és nem fordítva.

Tartsuk szem előtt, hogy a nyaraink mind melegebbek, szárazabbak, ezért ha ezekhez a körülményekhez jól alkalmazkodó egynyári és évelő fajokat ültetünk, biztosan nem csalódunk. Az évelő növények közül jó tűrőképességű a szarkaláb, a kerti szegfű, a nőszirm, vagy a fáklyalilium.

INKALILIOM A KERTBEN

Cserepes inkalilium-fajták gazdagítják a félárnyékos helyekre ültethető növények választékát. A cserepükből kiemelt növényt a földlabda szintjéig ültessük, és kezdetben bőven öntözzük. Rendkívül hálás, hosszan és gazdagon nyílik. Különlegessége, hogy a virágszárakat nem szabad vágni, hanem határozott, fölfelé húzó mozdulattal kell a többit kiszakítani. Az így keletkezett „seb” újabb virágrügyek kialakulását serkenti.

Tökéletes harmónia

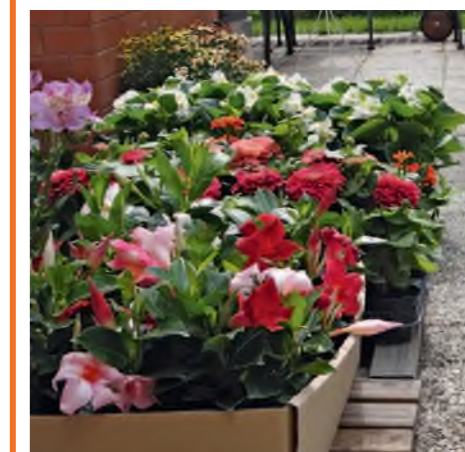

A tudatosan, gondosan és szorgalmasan kertészkedők most learathatják fáradozásaik gyümölcsét. Pompásan díszleg a virágokert, frissek és ízletesek a házilag termelt fűszernövények és zöldségek. Mindennap örömmel nyugtázzuk a magunknak alkotott tökéletes harmóniát, és a hétvégéken békés szigetként élvezzük a szépségét.

ÚJ ÉS ÚJABB

A jól ismert, meleget és szárazságot tűrő egynyáriak között (pl. begónia, rézvirág, rózsameténg, tölcsérjázmin) mind több az újdonság, színekben, virágméretben, növekedési erélyben és bokrosodási hajlamban. Keressük őket a szaküzletekben, kertészeti áruhájakban.

AZ IGAZI SZTÁROK

A nyár igazi sztárjai a virágok. A jól megtervezett szegélyágásokba ültetett, felfuttatott vagy a teraszokra kihelyezett edényes növények látványáról mindig is álmodtunk. Ekkor a legszebbek a rózsák is. A szépen és egészségesen fejlődő növények sűrűn beborítják az ágyásokat, és elnyomják a legtöbb nyári gyomnövényt.

SZÁNJUNK RÁ IDŐT

Jellegzetes nyári munka az elnyílt virágok leszedése, erre több okból is érdemes időt szánni. Elejét vehetjük az elszáradt növényi részeken kialakuló betegségeknek, meggátoljuk a magérlelést, ápolttá tesszük és új virágrügyek képzésére serkentjük a növényeket.

SZÍNES LEVELEK

Hálás növények az édesburgonyák (*Ipomoea*) különleges alakú és színű leveleikkel díszítő fajtái. Elviselik a meleget, tűző napon és félárnyékban is kiválóan teljesítenek. Színes (zöld, tarka, barna) levéldísznövények, a hajtásaik hosszúra nőnek: balkonládában csüngenek, az ágyásba kiültetve szétterülnek. Befuttathatjuk velük a meleg fekvésű helyek pergoláit.

AZ AGGLEGÉNY-PÁLMA

Az agglegénypálma (*Zamioculcas zamiifolia*) Kelet-Afrikából származik, ahol patakpartok köves területein vagy kiszáradt hegyi patakok mentén 1000 méteres magasságban nő a kövek között. Az eredeti termőhelye és népies magyar neve is arra utal, hogy kevés gondozást igényel. Kevés öntözésre van szüksége, a túlóntozást megsínyli. A növények szárai közvetlenül a húsos rizómákból törnek elő. A szívacsos szövetű szárok, a vastag levelek és a húsos gumók is vizet tárolnak. Sötétzöld, fényes leveleivel díszít. Nem kell gyakran átültetni, jobban érzi magát szűk cserépben. Jól tűri a száraz levegőt, fénysegény helyiségeket, a tűző naptól óvjuk. Zöldesfehér virágai rövid szárúak, nem feltűnők. Ahol jól érzi magát, ott terebélyessé fejlődik, a szárai akár 40-60 centiméter hosszúra is megnőhetnek, de a 1,5 méter magas egyedek sem ritkák. Szoliter növényként irodákban, üzletházakban, lakásokban rendkívül értékes, mutatós, üde díszek.

ZÖLDEBB A FŰ

Nem hanyagolhatjuk el a gyepet, ez a nyári időszakban elsősorban az öntözést és a nyírást jelenti. Aszályos időszakban elég, ha ritkábban és a gép kését magasabbra állítva vágjuk. Csökken a párolgási veszteség, és zöldebb a fű, ha hagyjuk magasabbra nőni. Előfordulhat, hogy a száraz gyep ritkásabb részein megtelepednek a hangyák. Kedvelik ilyen helyeken kialakítani a fészket, amit feltúrt apró földkupacok jeleznek. Kellemetlenek, pláne, ha a füves terület nemcsak látványeleme a kertnek, hanem pihenésre is használjuk. Nagyobb vízzadaggal úzhatjuk el őket.

A SZERZŐ ÉS A FLORADANIA FELVÉTELEI

Kérdések és válaszok

Hogyan irtható ki a gyermekláncfű a gyeptől?

Sajnos nehezen, és utánpótlás is érkezhet a szomszéd kertjéből, de még sokkal messzebből is, mert a szél gyorsan és messzi röpíti a könnyű magokat. A legjobb, ha nem várjuk meg, amíg a szép sárga virágok ki-

nyílnak, ám ez gyakran napok alatt megtörténik. Ilyenkor gyors megoldás, ha leszakítjuk és zacskóba tesszük a virágfejeket, ügyelve arra, hogy ne szóródjanak szét a magok. A növény karógyökerét a lehető legmélyebbről távolítsuk el, ugyanis a földben hagyott gyökérrészekből újra kinő. Ehhez használhatunk gyomlálókanalet, kétágú gyomkiszűrőt, vagy vastagabb pengéjű kést. A kiszedett növények után gyakran csúnya lyukak keletkeznek a gyeptől. Töltsük fel őket kerti földdel vagy komposztal.

Lehet paradicsomot cserépben nevelni?

Lehet! Nagy előnye, hogy nem lép föl talajuntóság, és nem okoznak növényvédelmi gondot a kerti talajban élő kártevők. Vásárláskor érdemes tájékozódni a fajtatulajdonságokról. Rézszesítsük előnyben a törpe vagy alacsonyabb termetű, korán érő fajtákat. Minél na-

gyobb az ültetőedény, annál jobb. A támasztékot igénylő, erőteljesebb növekedésű fajtákat helyezhetjük kerítés vagy farács mellé. A kistermetű merev szárú vagy mini fajták mellé szűrt kisebb karókat a lomb és a termések hamar eltakarják, és észrevehetetlenné teszik. A bőséges termés érdekében állítsuk napos helyre a növényeket, és rendszeresen öntözzük és tápoldatozzuk magas káliumtartamú folyékony tápoldattal.

Milyen földet válasszunk?

A jó minőségű föld nagyon fontos, mert a növények egészséges fejlődése az egészséges gyökereknél kezdődik. Sokféle zsákos virágföld kapható sokféle áron, így nehéz a választás, a zsákon lévő felirat adhat némi támpontot a tartalomról. A korszerű és jó minőségű földek rostos tözeget, agyagot vagy egyéb vízmegkötő adalékokat, többkevesebb tápanyagot és mikroelemeket is tartalmaznak. Ezekben a legkedvezőbb a gyökérszétlevegő-, víz- és tápanyagellátása. A különleges igényű dézsás növények átültetéséhez (kék hortenzia, *Rhododendron*, citrusfélék) bízunk meg a földgyártók által kínált kész keverékekben. A nagyobb kertészeti árudákban kibontott mintaszakokat találunk az alaptípusokból. A legjobb ültetőföldek tapintásra lazák, könnyűek, de nem porosak, láthatók a tözegrostok, van szerkezetük, nyirkosak. A nehéz, ragacsos, durván rögös, vizes talajok nem alkal-

masak edények (ládák, dézsák, cserepek) megtöltésére.

Mikor és mennyit öntözzünk?

Érdemes átalakítanunk a vízhasználattal kapcsolatos szemléletünket. Főképp akkor húsbavágó a kérdés, amikor a tényleges fogyasztás után fizetjük a magas vízdíjat. A víztakarékosság apró fortélyait a kertben is megvalósíthatjuk. Az összegyűjtött esővízből nyerhetjük a legtöbb vizet, jóleső érzés, amikor ilyen „olcsó” és ráadásul lágy vízzel öntözhetünk. Felfoghatjuk az egyes konyhai műveletekhez használt (pl. zöldségek, gyümölcsök mosása, vízforralóban maradt) vizet is. Általánosságban igaz, hogy a mindennapos vízadagolásnál jobban hasz-

nosul az alkalmankénti bőséges áztatás. Hajnalban vagy késő este öntözzünk, amikor a legalacsonyabb a hőmérséklet, és kicsi a párolgásból fakadó veszteség. Esős napok után mulcsstakarással őrizhetjük meg a talaj vízkészletét, így csökkentjük a párolgást, és fékezzük a hasznos növényektől nedvességet elszívó gyomok megerősödését.

Szöveg és fotó: Merényi Alexandra

Naponta vágathatnám!

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Wuxal® Pázsittal szebben nő a gyept!
www.szepzold.hu

A Wuxal® Pázsit speciális, lassú feltáródású nitrogén formájának köszönhetően folyamatosan, ideális összetételben szolgáltat tápanyagot. Így egész szezonnra dússá és ragyogóan zölddé varázsolhat vele minden gyepterületet, és a kiégés veszélyét is elkerülheti.

Kwizda Táptáplunk és védünk
Agro

LASSÚ FELTÁRÓDÁS

Hold- naptár

2015. május – július

MAJUS						
19. Kedd		Ivó, Milán				
20. Szerda		Bernát, Felícia				
21. Csütörtök		András, Konstantin				
22. Péntek		Júlia, Rita				
23. Szombat		Dezsó, Renáta				
24. Vasárnap		Püstkösd, Eszter, Eliza				
25. Hétfő		Püstkösd, Orbán				
26. Kedd		Fülöp, Evelin				
27. Szerda		Hella				
28. Csütörtök		Emil, Csanád				
29. Péntek		Kund, Magdolna				
30. Szombat		Janka, Zsanett				
31. Vasárnap		Petronella, Angéla				
JÚNIUS						
1. Hétfő		Tünde, Kund				
2. Kedd		Kármén, Anita				
3. Szerda		Cecília, Klótid				
4. Csütörtök		Fatima, Bulcsú				
5. Péntek		Valéria, Ferdinánd				
6. Szombat		Cintia, Norbert, Norman				
7. Vasárnap		Róbert, Roberta				
8. Hétfő		Medárd				
9. Kedd		Félix				
10. Szerda		Margit, Gréta				
11. Csütörtök		Barabás, Barna				
12. Péntek		Villó				
13. Szombat		Antal, Anett				
14. Vasárnap		Vazul, Valér				
15. Hétfő		Jolán, Violetta, Vid				
16. Kedd		Jusztin, Tina				
17. Szerda		Laura, Alida				
18. Csütörtök		Arnold, Levente				
19. Péntek		Gyárfás, Zóra				
20. Szombat		Rafaél, Dina, Polett				
21. Vasárnap		Alajos, Leila				
22. Hétfő		Paulina				
23. Kedd		Édua, Zoltán				
24. Szerda		Iván, Héra				
25. Csütörtök		Vilmos, Maxim				
26. Péntek		János, Pál				
27. Szombat		László				
28. Vasárnap		Levente, Irén, Lora				
29. Hétfő		Pál, Péter				
30. Kedd		Pál				
JÚLIUS						
1. Szerda		Annamária				
2. Csütörtök		Ottó, Marcián				
3. Péntek		Soma, Kornél				
4. Szombat		Ulrik, Berta, Babet				
5. Vasárnap		Emese, Sarolta				
6. Hétfő		Csaba				
7. Kedd		Apollónia, Donát				
8. Szerda		Edgár, Liza				
9. Csütörtök		Lukrécia, Vera				
10. Péntek		Amália, Alma				
11. Szombat		Nóra, Lili				
12. Vasárnap		Izabella, Dalma				
13. Hétfő		Jenő				
14. Kedd		Órs, Stella				
15. Szerda		Henrik, Roland				
16. Csütörtök		Valter, Kármén				
17. Péntek		Endre, Elek				
18. Szombat		Frigyes, Kamill				
19. Vasárnap		Emília, Esztella				
20. Hétfő		Illés				
21. Kedd		Dániel, Daniella				
22. Szerda		Magdolna, Marica				
23. Csütörtök		Lenke, Borisz				
24. Péntek		Kinga, Kincső				
25. Szombat		Kristóf, Jakab				
26. Vasárnap		Anna, Anikó, Anita				

Telihold Fogyó hold Újhold Növő Hold
 Kos Bikai Ikrek Rák
 Oroszlán Szűz Mérleg Skorpió
 Nyilas Bak Vízöntő Halak

Levélnap – olyan zöldségeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a levélét fogyasztjuk (pl. sóska, fejes saláta, káposzta)
Termésnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a „termése” fogyasztható (pl. magok, gyümölcsök, vagy akár a paradicsom, paprika, hüvelyesek stb.)
Virágnap – dísznövényeket és olyan növényeket lehet vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a virága fogyasztható (pl. brokkoli)
Gyökérnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyknél a gyökér maga a termék (pl. zeller, burgonya, hagymafélék, répa), továbbá palántázás, dugványozás napjai, a gyökérképződés fokozottan jó
E napokon a föld alatt élő kártevők ellen érdemes védekezni
E napokon a föld felett élő kártevők ellen érdemes védekezni
Ezek a napok kedveznek a metszéshez
Kert előkészítése, ásás, talajlazítás
Gyógynövények vetése, ültetése, ezek főszedése. A növények gyógyhatása fokozott
Vermelni, rakározni e napon javasolt, valamint a már elvermelt gyümölcs, zöldség átrakására, átválogatására kedvező az idő
Ezek a napokon lehetőleg ne vermeljünk, ne rakározzunk, vagy rakjuk át a rakározott terményeinket. Rothadásveszély
Csigairtas! Ezek a csigák elszaporodása elleni védekezés napjai
Nemesítés, oltás, szemzés napjai
Gombatermesztő közegek kezelésére, oltására, gombatermesztésre kedvező idő
Növényeinket ezeken a napokon ültessük át – a gyökérképződés hatékonyabb
E napokon semmiképp ne végezzünk átültetést, mert kedvezőtlen hatások mutatkoznak a gyökérképződésre. Viszont ilyenkor érdemes gyomlálni
Ezek a szüret, gyümölcszszedés napjai – ilyenkor a léiztartalom fokozottabb
Befőzés napjai – akár meilözhető is a tartósítószer
Aszalásra szánt gyümölcsök szedésének napjai
E napokon érdemes locsolni a növényeinket, ugyanis a talaj vízmegtartó és a növény vízfelvevő képessége hatékonyabb
Ilyenkor javasolt a különféle tápanyagokat a földbe juttatni – trágyázás, tápoldatozás, komposzt szórása
Kerti tavak karbantartása. Fordítsunk figyelmet a rothadt növények eltávolítására, és ilyenkor javasolt az új növények telepítése, valamint a nagy vízigényű növények ápolása
Gyepesítésre, fűmagvetésre, hiányzó gyepréz pótlására ezek a napok javasoltak
Fűnyírás napjai

Javában szedhető

VESSÜNK FÖLDIMOGYORÓT!

A vetőmagboltokban már nálunk is kapható a földimogyoró magja, amelyet május közepétől, a fagyos szentek elmúltával vethetünk a kiskertbe. Ne kísérletezzünk az élelmszerként kapható maggal, a pirított, sózott földimogyoró nem csírázik ki.

A földimogyoró kifejezetten meleg- és napfénykedvelő növény, ezért a kert nap-sütötte részébe, könnyen fölmelegedő, laza talajba, bakhátba vessük. Laza homok- vagy öntéstalajon természetesen a legsikeresebben.

A magot tokostól helyezzük a talajba, 5-6 centiméter mélyen, 40 centiméter tö- és sortávolságra. Ha tok nélkül vetjük, akkor egy fészékbe 2-3 szem magot helyezünk. Nyár közepén megjelennek a narancssárga, pillangós virágok. Ekkor a burgonyához hasonlóan töltögessük a talajt a növény köré. Az elnyíló virágok ugyanis a földbe fúródhatnak, és ott nevelik ki a termést. Töltögetéssel segítjük, hogy a virág minél könnyebben elérje a talajt, valamint a napfény által nagyobb felületért bakhátot gyorsabban melegszik a talaj, segítve ezzel a termés beérését még a fagyok előtt. Nyáron tartjuk gyommentesen az állományt, és a bakhát melletti ár-

A nyár közeledtével megsaporodnak a munkák a kertben. Javában szedhető a szamóca, érik a cseresznye, a meggy. A fagyos szentek után kihalántázzhatjuk szabadföldbe a paradicsomot, paprikát, uborkát, szedhetjük a borsót és a friss zöldhagymát. Ilyenkor támadnak a legélénkebben a levéltetvek, és a burgonyabogár is megjelenik. A kertben töltött időnk nagy részét a növényvédelemnek, a gyomlálásnak és az öntözésnek kell szentelnünk.

kot feltöltve öntözzük. Különösen a virágzástól a terméskötésig igényel sok vizet. A termések októberben érnek be, az érés jele, hogy a bokor szétdől, sárgul. A szedésre alkalmas termések sárgásfehérek, bennük a mag húspiros. A bokrostul földszedett növényt száraz, meleg őszön egy-két napig hagyjuk a szabadban szikkadni, száradni. Csapadékos időben tartjuk, gyakran forgassuk át. A terméseket a babhoz hasonlóan textilzsákban tároljuk.

A TALAJBAN TELELT A BURGONYABOGÁR

A burgonya legveszedelmesebb kártevője a burgonyabogár, népies nevén kolorádóbogár. Onnan kapta a nevét, hogy Észak-Amerikából, vélhetően Colorado államból került Európába. Hazánkban 1947-ben Héderváron fedezték föl az első példányt, amire szobor is emlékeztet a szigetközi településen.

A burgonyabogár a talajban, 15-30 centiméter mélységben telet, meleg időben már március végén megjelenhet. Júniusig folyamatosan bújnak elő a telelőhelyről a bogarak. Az ideai enyhe tél után különösen sok burgonyabogárra számíthatunk. Évenként két nemzedék fejlődik, ezért a nyár folyamán folyamatosan megjelenik. Egy nemzedék nagyjából 6 hét alatt fejlődik ki.

A lárvá és a bogár is a zöld növényi részeket rágja. Ha nem figyelünk eléggé, egy nap alatt tarra rágja a burgonyabokrot. Ha nem talál burgonyát a kertben, akkor a paradicsomra és a tojásgyömölcsre is ráfanyalodik.

Úgy a leghatásosabb a védekezés, ha május végén, június elején már a lárvák korai fejlődési alakja ellen védekezünk. Kiskertben naponként vizsgáljuk át a burgonyanövényeket, és kézzel szedegessük le a lárvákat. Több készítmény is a rendelkezésünkre áll permetezésre. Szabadforgalomban kapható a *Match 050 EC*, a *Mospilan 20 SP*, valamint a *Bacillus thuringiensis ssp. Tenebrionis* baktériumot tartalmazó *Novodor FC* biológiai készit-

mény. A szereket egymással váltogatva használjuk havonként egyszer. A burgonyavész ellen használt gombaölő szerek (pl. *Champion WG*, *Kocide 2000*, *Kupfer Fusilan WG*, *Cursate R* stb.) réziontartalma gátolja a burgonyabogár táplálkozását. A permetezések után, szedés előtt figyeljünk a csomagoláson jelölt élelmezés-egészségügyi várakozási időre.

CSERESZNYE-TÁRSÍTÁS

Az áprilisi bőséges virágzás után sokan a május végi, június eleji terméskötéskor szembesülnek azzal, hogy a cseresznyefán alig van termés. Ennek az oka, hogy a cseresznyefajták többsége önmeddő, azaz saját virágporától nem termékenyül, csak a közélébe ültetett másik fajta pollenjétől. A nemesítésnek köszönhetően azonban létezik néhány öntermékenyülő fajta, ilyen a *Stella* és a *Sunburst*.

Mivel a különböző fajták virágzási és termékenyülési ideje eltér egymástól, az sem mindegy, hogy milyen fajtákat társítunk egymással. Segítségként közreadjuk a legnépszerűbb fajták jó pollenadó társait, amelyek kölcsönösen jól termékenyítik egymást.

Cseresznyefajták pollenadó társai

Müncheni korai: Bigarreau Burlat, Valerij Cskalov, Szomolyai fekete.

Bigarreau Burlat: Müncheni korai, Valerij Cskalov, Szomolyai fekete, Van.

Valerij Cskalov: Bigarreau Burlat, Müncheni korai, Szomolyai fekete.

Szomolyai fekete: Valerij Cskalov, Bigarreau Burlat, Müncheni korai.

Szomolyai gömbölyű: Linda, Germersdorfi óriás, Hedelfingeni óriás, Van, Stella.

Linda: Szomolyai gömbölyű, Van, Germersdorfi óriás, Hedelfingeni óriás.

Germersdorfi óriás: Szomolyai gömbölyű, Van, Hedelfingeni óriás, Stella.

Van: Szomolyai gömbölyű, Germersdorfi óriás, Hedelfingeni óriás, Katalin, Stella.

Katalin: Szomolyai gömbölyű, Germersdorfi óriás, Hedelfingeni óriás, Van, Stella.

KAPOR

Még most sem késő elvetni a kaprot, hogy egész nyáron frissen fogyaszthassuk, vagy a csemegeuborka eltevéséhez mindig legyen éppen virágzó, friss kapornövényünk. Legjobb, ha a sárgarépa-, a hagyma- és a babsorok közé vetjük, mert erős illata távol tartja a kártevő rovarokat, köztük a levéltetveket.

Bármilyen talajon jól fejlődik, a bőséges öntözést magas zöldhosszammal hálálja meg. Fontos, hogy minden évben más-más hová vessük. A magokat 20-30 centi-

méter sortávolságra, 2-3 centiméter mélyre vessük, annál mélyebbre ne kerüljenek. Vetés után a talajfelszínt enyhe taposással tömörítsük. Ha túl sűrűn kel, egyeljük. Nyári vetésnél fontos a rendszeres öntözés.

Minden része illóolajat tartalmaz, konyhai célokra apróra vágott levelét használjuk. Zöld kaporként még a virágzat megjelenése előtt szedjük. A frissen vágott leveleket dobozokba téve fagyaszta tartósíthatjuk. Savanyításhoz a virágzásban lévő, gyökerétől megtisztított teljes kapornövényt használhatjuk.

ZÖLD DIÓ

Bőven termő diófáról május végén, június elején, a népi hagyomány szerint mindenképpen még Szent Iván-éj (június 24.) előtt szedhetjük az éretlen terméseket, a zöld diót, amelyből befőttet és likórt készíthetünk. Akkor jó erre a célra, ha a termés csonthéja még puha. Csak egészséges, hibátlan darabokat szedjük. A zöld diót kézzel szüreteljük a létrával még elérhető alsóbb ágakról. Fontos, hogy a fán maradó termések, illetve a jövő évi virágrügyeket hordozó friss hajtások ne sérüljenek meg. A zölddió-befőtt magas C-vitamin- és vas-tartalmú ínycsengő. A népi gyógyászatban máj-, gyomor- és vértisztítónak, gyomorerősítőnek, vérszegénység, levertség ellen is fogyasztották.

Befőtt készítéséhez 1 kilogramm zöld diót hústüvel szűrjük meg, és egy héten át naponként váltott hideg vízben áztassuk. Ezután 1 liter vízből és 60 dekagramm cukorból szirupot főzünk, beletesszük néhány szem szegfűszeget és egész fahéjat. Forrás után beletesszük a leszűrt diókat, és 10 percig főzzük. Forrón üvegekbe mérjük, dunsztoljuk. A zölddió-befőttet húsok mellé, főleg kacsához, libához és vadakhoz fogyaszthatjuk, különféle élelt sajtokkal is kiváló.

Likór készítéséhez a zöld diót megmossuk, frissen fölaprítjuk, hozzáesszük a fűszereket, ízlés szerint szegfűszeget, fahéjat és gyömbért. Ráöntünk 7 deciliter száraz vermutot, és 6-8 héten át napos, meleg helyen tartjuk, érleljük. Ha kész, leszűrjük. 1 liter vízből és 60 dekagramm cukorból szirupot főzünk, ha kihűlt, 2 deciliter valódi rummal ízesítjük, és hozzáadjuk a leszűrt likóralapot. Így még egy hétig állni hagyjuk, majd jól dugózható palackokba töltjük, és legalább még egy hónapig érleljük. Fél év után a legjobb. Karácsonyra igazi vendégváró ital!

Összeállította: Pap Edina

PIPACS

Május végén, június elején szívet melengető, szemet gyönyörködtető piros pipacsmezőkre akadhatunk. A piros lepel alatt eredendően valamilyen kalászos vetemény lapul, csak a gazda elhanyagolta a gyomirtást, ez esetben a szemlélődő szerencséjére.

A pipacs vagy vadmák (*Papaver rhoeas*) a mákfélék családjába tartozó faj. A mák nemzetség más fajait is emlegetik pipacs-ként, ezért megkülönböztetésként a *Papaver rhoeas*-t közönséges pipacs, mezei pipacs vagy vetési pipacs nevekkel is illetik. Népies nevei: pipacsmák, bűdös mák, czúczik, lúdmák, pitypalatyvirág, veres mák, vadmák.

Dél- és Közép-Európában elterjedt, 30-80 centiméter magas, egyéves növény. Levelei szárnyasan, mélyen szeldeltek,

fűrészkes szélű szeletekkel, rásimuló vagy elálló serteszőrökkel. A végálló virágok 5-8 centiméteresek. Mindegyik virágban négy, lángvörös szíromlevelet találunk a tövükön fekete folttal. A termése fordított tojás alakú, kopasz, többrekeszű, lyukakkal nyíló tok, amelyet népiesen „borstartónak” neveznek. A szél rázza ki belőlük a magokat.

A szántók szélén, tarlókon, parlagokon közönséges gyom. Utak szélén, parlagokon, gyomtársulásokban nő, 1800 méter magasságig. A 20. század közepén még a gabonák egyik alapvető gyomnövénye volt, azóta a vegyszeres gyomirtás kiszorította a vetésekből. A búzatáblák szélén a mezei szarkalábbal és a búzavirággal együtt ma is tömegesen terem.

Kerti növényként ma már ritkán ültetik, bár több, dísnövényként nemesített változata létezik. Magját sütemények és saláták ízesítésére, salátaolaj készítésére használják. Leveleit nyersen vagy főzve fogyasztják (mint a spenótot), de csak a virágbimbók kifejlődése előtt. A virágszirmai vörös ételfesték készítésére, szirupkészítésre használják, régen bort is színezték vele.

Gyermekeknek a friss hajtás mérgezősi tüneteket okozhat! A pipacsvirág köhögéscsillapító és enyhe nyugtató hatású, teáját toroköblítésre használják.

Magját, leveleit, kinyílt virágszirmai májustól augusztusig gyűjtik, ami nagy figyelmet igényel: a szirmokat nem szabad összetörni, mert elveszítik a színüket, és fekete foltossá válnak. Vékony rétegben kiterítve, napfénymentes helyen szárítják. A szárítás során a szirmok élénkpirosról liláspirossá válnak.

Molnár Péter

ÚJRA

Dániában minden gazda olyan gondos, hogy a „színes gyomok”, mint pl. a pipacs egyszerűen kipusztultak az országból. Se pipacs, se szarkaláb, tán még búzavirágot sem látni sehol. Milyen ország az, ahol pipacsot még elvéve sem láthatunk? Az illetékes minisztérium el is rendelte az ország tervszerű visszagyomosítását.

VISKÓK és PALOTÁK

Legegyszerűbbek a talajon költő parti madarak – például a gulipánok vagy a bíbickek – fészkei. Gyakran csak néhány növényi szálat húznak össze, arra rakják a tojásaikat. A dankasirályok sem nevezhetők fészkepítő művészeknek. Bár a talajon költenek, sok száz vagy akár ezer pár él együtt, így a közeledő fészkekről nem lehet beszélni, hanem a dolmányos varjúknak, barna rétihéjának semmi esélye a dühösen támadó, rikácsoló

A legművészebb hazai madárfészkek egyike a kis függőcinegé

madarakkal szemben. A réteken, legelőkön költő pacsirták, cigánycsukok, sárga billegetők másként védekeznek, csinos fészkeiket a fű közé rejtik.

Gólyáink korábban a falusi házak oldalnyílású széles kéményein építkeztek, majd azok eltűnésével a villanyoszlopokra költöztek. Ma a vezetékek fölé magasló állványokon látjuk nagy fészkeiket, melyek oldalában „albérlők”, házi és mezei verebek, seregélyek költenek. A gólyák folyamatosan tatarozzák, magasítják az otthonaikat, új ágakat, gyökereket, néha földcsomókat hoznak, a sokéves fészkek többmázsányi is lehet. A kedvesen csi-csergő villás farkú füsti fecskék istálló gerendáira, hidak alá, elhagyott épületek belsejében építik sárfészkeiket. Rájuk pillantva kevesen gondolnák, hogy egy ilyen fészkek megépítéséhez a pár több mint ezer nyálával kevert sárgalacsint hoz, nem egyszer tekintélyes távolságból. Igaz, azokat aztán ők vagy az utódaik éveken át használják.

A legművészebb hazai madárfészkek egyike a kis függőcinege víz fölé hajló fűzfágon csüngő, zacskó alakú, csőszzerű bejáránylással ellátott otthona. Nem marad el mögötte az őszapó mohából, zúzmóbból, pókhálószővedékből készített, sűrű bokorban, csüngő fenyőág védelmében rejtőző fészke sem. A hosszú farkú madárkák tollakkal bélelik puhára a csészéjét. Rengeteg tollat gyűjtenek. Kíváncsi tudósok egyetlen fészkekben több mint kétezer pihét számoltak össze. Az őszapó fészkekben tollaik révén a környék szinte teljes madárvilága képviseli magát. Egyedülálló hazánkban a sárgarigó villás ágról apró kosárkaként csüngő otthona.

A madárfészkekben – legyenek azok „viskók” vagy „paloták” – tojások lapulnak, fiókák nevelődnek. Óvjuk, védjük ezeket a családi otthonokat.

Schmidt Egon

Ahány madárfaj, annyiféle fészke, és bár gyakran hasonlítanak egymásra, valami különbség mindig van köztük, soha nem egyformák. A sasok és gólyák éveken át ugyanazt a fészket használják, mások, például a vörösbegyek, a rigók vagy a cinegék még az évi második költéshez is újat építenek. A baglyok és a sólyomfélék viszont egyáltalán nem készítenek fészket, sziklapárkányon (uhu), templomtorony gerendái között (gyöngybagoly) vagy a varjúfélék fészkeiben (vércsék, erdei fülesbagoly) nevelik a fiókáikat. Szélsőséges példa a kakukké: nem épít fészket, nem nevel fiókákat, mégis szaporodik.

A gulipán fészke nagyon egyszerű

BÉCSY LÁSZLÓ FELVÉTELEI

A sárgarigó otthona villás ágról apró kosárként csüng alá

Az őszapó mohából, zúzmóbból, pókhálószővedékből, sűrű bokorban, csüngő fenyőág védelmébe építi a fészket

Különleges SZOBANÖVÉNYEK

A szobanövények hónapról hónapra bővülő tárházából most a kúszó növekedésű levéldísznövények közül mutatunk be néhány különleges, kevésbé elterjedt fajt.

A **VIASZFÉNYLEVÉL** (*Aeschynanthus marmoratus*) húsos tapintású, márványozott mintázatú leveleivel hívja föl magára a figyelmet. A márványozottság a levelek fonákán is megjelenik, de ott bordóval tarkítottak a levelek. Napfényes helyet igényel, de a közvetlen napsütéstől védjük. Az öntözések között hagyjuk a közegét kissé kiszáradni.

A **TÖRPEPLETYKA** (*Callisia repens*) a jól ismert pletyka közeli rokona. A levelei aprók, de a hajtásai akár egyméteresre is megnőhetnek. Érdeemes rendszeres

visszacspíéssel kordában tartani, a szára könnyen legyökeresedik, hajtásdugványok-ról egyszerűen szaporíthatjuk.

A **KÚSZÓ HAGYMA** (*Bowiea volubilis*) a jácintfélék családjának pozsgás faja. Kedveli a közvetlen napsütést, nyáron a teraszra, a kertbe is kitehetjük. Gömbölyded hagymáját száraz, papírszerű pikkelylevelek borítják. A belőlük eredő száron sok levéltelen oldalhajtás fejlődik. Zöld, csillag alakú virágai jelentéktelenek. Támasztékot igényel. Jó vízelvezető képességű közegbe ültessük, és az öntözések között hagyjuk kissé kiszáradni. Télen nyugalomba vonul, visszászáradnak a hajtásai, ezért csak visszafogottan öntözzük.

A **DISCHIDIA RUSCIFOLIA** egyelőre nem kapott magyar nevet, az angolok találónan millió szív néven emlegetik. Apró levelei valóban szív alakúak, a hajtásokon sűrűn állnak. Ugyancsak apró, fehér, jelentéktelen virágai a levélhóraljakban fejlődnek. Félárnyékba való növény, napon bordóra színeződnek a levelei. Közegét tartjuk egyenletesen nedvesen.

Az **ÖTLEVELŰ GINSENG** (*Gymnostemma pentaphyllum*) a tökfélék családjának tagja, tehát a névadójával nem áll rokonságban. Kínában a halhatatlanság növényeként emlegetik, leveleinek főzetét már a világ más tájain is fogyasztják. Dísznövényként is megállja a helyét, támaszték mellett, napos helyen neveljük.

A **HENRY-VADSZŐLŐ** (*Parthenocissus henryana*) kerti kúszónövényként már jól ismert. Szeldelt levelű változatát szobanövényként termesztik a dán virágkertészek. Világos helyen neveljük, de óvjuk a közvetlen napsütéstől.

Algeier Wendy
összeállítása

A FLORADANIA FELVÉTELEI

Dischidia ruscifolia

Viaszfénylevél

Henry-vadszőlő

Ötlevelű ginseng

Törpepletyka

Kúszó hagyma

Babsátor és pizzakert

Ha szeretnél saját bűvőhelyet a kertben, ahol háborítatlanul ücsöröghetsz, akkor ültess magadnak babsátort.

Minden gyerek kedvence a pizza, ezért könnyű rávenni a kertészkedésre a pizzaevőket, ha az alapanyag megtermelése a tét. Lássuk, hogyan készül a babsátor és a pizzakert.

A babsátorhoz itt az ideje elvetni a magokat. Ha ügyesen gondozod, akkor a nyári kánikuláig épp benővi a támasztékát, hogy árnyékot vessen az alatta pihenőkre. Keress napos helyet a kertben, majd kapával rajzolj hatalmas (1,5-2 méter átmérőjű) kört. A kör nyomvonalát ásd fel, és gondosan szedgedesd ki belőle a gyomokat. Ha a szüleid a pázsitból áldoztak fel egy darabot a sátorozásodhoz, akkor nem szükséges felásnod a kör belsejét, csak a kör nyomvonalát. A bejárat tervezésénél viszont vedd figyelembe a fűnyírótok méreteit.

A fellazított földbe jó sűrűn szórd a magokat, és locsold meg. Ahol a bejáratot szeretnéd, ott kb. 40 centiméter hosszan ne vess magokat. A karókat akár vetéskor, vagy később is leszúrhatod, de minden-

képpen kerüljön a növények mellé, még mielőtt félméteres hajtásokat nevelnek, hadd tekeredjenek rá.

A karókat egyenlő távolságra szúrjátok le, kihagyva a bejáratot, és felül kötözzétek össze őket. Ehhez a munkához kérjétek segítséget: a karókat nehéz leszúrni, és ha azt szeretnétek, hogy a felnőttek is beférjenek, akkor magasan kell összekötözni azokat.

Nem kell rákötöznöd a babot a karókra, az segítség nélkül is rátekeredik, és rövid idő alatt befutja a sátoralakzatot.

Folyamatosan ellenőrizzétek a talaj nedvességét, a sátor gyors kialakulásához folyamatosan nedvesen kell tartani a talajt. A locsoláson kívül néha kapáljátok meg, de csak óvatosan, hogy nehogy kivágjátok a töveket. Jó sátorozást!

TERASZON VAGY KERTBEN

Akár teraszon, akár kertben fölnevelhettek a pizza hozzávalóit (paradicsom, paprika, szurokfű). Ültethetitek őket pizza alakú ágyásba, ahol minden pizzaszületben más növény nő, de balkonládába, vagy nagyobbacska cserépbe is (ez lesz a pizzacserép...).

Az alapnövényeken kívül – ha a terület is engedi – ültethettek még hagymát, csemegekukoricát, padlizsánt, bazsalikomot. Minden kiskertész saját ízlése szerint ízesítse, fűszerezze a pizzáját, pizzakertjét. Az íz- és növényválasztékot leginkább a rendelkezésre álló terület mérete és fekvése határozza meg.

Félárnyékos teraszra a rukkolás pizzát ajánlom. A rukkola félárnyékban, balkonládában is szépen fejlődik. Napos teraszon nagyobb cserépbe ültessetek egy tő koktélpáradicsomot és egy oregánót, azokról egész nyáron szüretelhetitek az alapanyagot. Napos kertben a választási lehetőség szinte határtalan. Sok kertészgyerek kedvence a csemegekukoricás pizza, ahhoz a csemegekukorica könnyen fölnevelhető, csak az a hátránya, hogy nem folyamatos a szüret. Ha egész nyáron, legalább hetenként ennétek a saját termésből, akkor az alapnövények (paradicsom, paprika,

oregánó) mellett neveljétek cukkinit. A cukkini a komposztomb tövében is szépen fejlődik, ha napot és vizet kap, folyamatosan szedheted róla a pizzafeltétet. Ha pizza alakú ágyásba ültettek, akkor első pillantásra látszik, hogy az pizzakert. Ha viszont balkonládát vagy cserepet ültettek be, akkor készítsétek jelölőtáblát (fadarab-ból, kartonból), melyre ráírhattok és díszíthettek is. Azt is lerajzolhatjátok, hogy milyen finom pizza készül majd belőlük.

Thalmeiner Tünde,
Szakács-Nagy Zsuzsa

HÍRLAP-ELŐFIZETÉSSEL JOBBAN JÁR!

BIZTOSAN MEGKAPJA KEDVENC LAPJÁT, SŐT
AJÁNDÉKKÉNT MÉG ÖRÖMET IS SZEREZHET VELE!

FODIJAK:

- 1. fődíj: 450.000 Ft
- 2. fődíj: 350.000 Ft
- 3. fődíj: 250.000 Ft

TOVÁBBI NYEREMÉNYEK:

29 db 10.000 Ft értékű
hírlap-előfizetés

Fizessen elő kedvenc hírlapjára vagy magazinjára a postán legalább 3 hónapra, minimum 1500 Ft értékben, és részt vesz a nyeremény-sorsolásunkon. Több előfizetéssel nagyobb esélye van a nyeresre! Megrendelési szándékát jelezheti a hirlapelofizetes@posta.hu e-mail címen vagy a **06-80-444-444** zöld számon, illetve előfizethet a postákon és kézbesítőjénél.

Az akció időtartama: 2015. április 1-től május 31-ig.
Részletekről érdeklődjön a postákon vagy a kézbesítőknél.

www.posta.hu

Magyar Posta

A MAGYAR POSTA TAVASZI AKCIÓJÁBAN
a Magyar Mezőgazdaság Kft. gondozásában megjelenő lapok

**20%
KEDVEZMÉNY**

Piacvezető
agrargazdasági hetilap

A legnagyobb példányszámú
állattenyésztési magazin

A legolvasottabb méhészeti lap
Magyarországon

Piacvezető
kertészeti hetilap

A kertbarátok
közvetítői magazinja

Kertészek és kertbarátok
havi lapja

A Magyar Mezőgazdaság Kft. lapjainak előfizetési árai:

KIADVÁNY	1 ÉVRE	1/2 ÉVRE	1/4 ÉVRE
Magyar Mezőgazdaság	23 040 Ft 18 480 Ft	11 520 Ft 9 240 Ft	5 760 Ft 4 620 Ft
Kertészet és Szőlészet	20 400 Ft 16 320 Ft	10 200 Ft 8 160 Ft	5 100 Ft 4 080 Ft
Kistermelők Lapja	4 680 Ft 3 720 Ft	2 340 Ft 1 860 Ft	-
Kertbarát Magazin	3 600 Ft 2 880 Ft	-	-
Kerti Kalendárium	3 700 Ft 3 000 Ft	1 850 Ft 1 500 Ft	-
Méhészet	4 680 Ft 3 840 Ft	2 340 Ft 1 920 Ft	-

1141 Budapest, Mirtusz u. 2. Tel.: +36 (1) 470-04-11 Fax: +36 (1) 470-04-10
mmg@magyarmezogazdasag.hu www.magyarmezogazdasagkiado.hu www.magyarmezogazdasag.hu

Miből készül? A KERÍTÉS

Amióta kert a kert, azóta beszélhetünk kerítésről, a kert ugyanis a magyar nyelv értelmezése szerint kerítéssel körülvett földterület. A kerítés rendkívül fontos építmény, hisz a veteményesek és gyümölcsösök, valamint az állattartást és raktározást szolgáló területszek lezárására szolgál, védelmez a nemkívánatos emberi és állati látogatóktól. A világ minden táján készül kerítés a legkülönbözőbb anyagokból, jégből, kőből, téglából, lécből, deszkából, szalmás sárból, trágyából, földhányásból vagy élő sövényből. E rendkívül változatos módon kialakított építmények között fontos helyet foglalnak el a fonott vesszőkerítések, más néven sövénykerítések. A „sövény” szavunk a „sző” szóból ered, szövédéket, fonadékot jelent, vagyis olyan kerítést, amelyet gallyakból fonnak. Ma a sövény kifejezést az élő cserjékből nyírt kerítésre használják a kertészeti szóhasználatban.

A vesszőkerítés az egyik legáltalánosabb és talán legnagyobb múltra visszatekintő, növényi anyagból készült kerítés. Készítése rendkívül egyszerű, az egymástól lépésnyi távolságra földbe szúrt kihelyezett karók köré egyenes vesszőket fonnak. A siker titka a tartós és erős karó, valamint a szívós, de nem törékeny, egyenes, hosszú vesszők használata.

Európában, sok más helyi jelentőségű cserje és fafaj (galagonya, som, nyír, gertyán stb.) mellett a fűzek és a mogyoró volt a legfőbb kerítés-alapanyag attól függően, hogy alföldi vagy hegyvidéki településről volt-e szó. A fűzek a legfontosabb kosárfonásra használt növények, vesszőik rugalmasak, jól formálhatók és szépek is. A kifejezetten kosárfonásra gyűjtött fűzek (*Salix viminalis*, *S. purpurea*, *S. triandra*) mellett a fatermetű **csörögőfűz** (*Salix fragilis*) és **fehér fűz** (*Salix alba*) hajtásaiból is készítettek kerítést. Gyorsan növekvő, 15-20 méter magas, terebélyes koronájú fák. A fehérfűz az egyik legmagasabb európai fűz, elérheti a

A növények végigkísérik életünket a bölcsőtől a koporsóig, táplálnak, ételeinket ízesítik, gyógyítanak, használati tárgyaink készülnek belőle, és kertjeinket díszítik. Növény és ember találkozása nem csak a táplálkozás terén kínál páratlan változatosságot. A különböző céllal és alapanyagból készült kézműves termékek az emberi alkotókészség gazdagságát, és a bennünket körülvevő növényvilág hihetetlen sokféleségét is megmutatják. Ma a természettől elszakadt városiak, sőt a falun élő emberek körül is átvették az uralmat a gyári termékek és a műanyagok. Megmutatjuk, milyen érdekesek és értékesek lehetnek növényi eredetű kézműves tárgyaink a botanikus szemével.

25 métert, és a fűzek között rendkívül hosszú életű, 120 évet is megér. Szürkészöld, lándzsás, kopasz leveleik hasonlók, de a fehér fűzéi ezüstös szőrűek, a csörögőfűz lekopaszodó, viaszos leveleinek nyelén pedig nagy mirigyek láthatók. Kéttlaci növények, barkáik és termései is nagyon hasonlók. A termős barkák zöldes-sárgák, rövidek, a porzós barkák sárgák, hengeresek, a termősöknél valamivel hosszabbak, dús virágúak. Kicsi toktermésükben számos apró, fehér szőrűtökös mag fejlődik. Folyó menti hordaléktalajon Európában, Észak- és Nyugat-Ázsiában elterjedt síkvidéki fajok. Nálunk a Duna, Tisza és mellékfolyói mentén, ligeterdőkben honosak. Egy időben nyílnak, és gyakran kereszteződ-

Mogyorókaróra font fűzvessző kerítés Angliában

Mogyoróvessző kerítés Angliában

A pontuszi rododendron rugalmas vesszői nemcsak kerítés, hanem gazdasági épületek fonására is használhatók (Abházia)

Perzsafavesszőkből készült sövénykerítés Iránban

Vietnamban a 40 méter magasra is megnövő óriás legyezőpálma (*Livistona saribus*) tüskés levélnyelét használják kerítéskészítésre. A kerítés keresztléce hasított bambuszszár, a tetején pedig rizsszalmát szárítanak

nek, hibridjük, a **berki fűz** (*S. x rubens*) helyenként tömeges. A csörögőfűzre jellemző, hogy olajzöld vesszői a csomóknál feltűnően könnyen, pattanva törnek, ezért kosárkötésre nem használható, csak kerítésnek. A fehér fűz az egyetlen erdőgazdasági szempontból is jelentős fűzünk, világos, könnyen hasadó, puha fájából facipő, rekesz, padlóburkolat, furnérlemez készül. Hajlékony vesszőiből kosarat, halászeszközöket, kerítést fonnak, a leveleiből készített főzetet a népi gyógyászatban sebgyógyításra, reumára, álmatlanság ellen használták. A kergéből készült szalicintartalmú kivonat fejfájás, láz, ízületi bántalmak gyógyszere, amelyet azonban ma már legtöbb esetben szintetikus aszpirinnel helyettesítenek.

A **közönséges mogyoró** (*Corylus avellana*) szétterülő koronájú cserje, sima szürkés törzse paraszemölcsös és szalagosan hámló, levele széles tojásdad, széle kétszeresen fűrészes. Kora tavasszal nyíló, sárga, porzós barkái feltűnőek, de

apró női virágaiból csak a rügyipikkelyekből kiálló piros bibék látszanak. Nagy makkterméseit, a mogyorókat szeldelt, harangalakú kupacs övezi. Csaknem egész Európában elterjedt, fényigényes cserje, nálunk a domb- és hegyvi-

dékeken, üde lombos erdőkben, száraz tölgyesekben és erdőszéleken gyakori. Kultúrája nagyon régi, már az ókori Itáliában is fogyasztották a termését. Magas olajtartalmú magjából étolajat készítenek, őrölve süteményekhez és húskételekhez használják. Rugalmas vesszőiből valamikor síbotot, horgászbótot, ostort, babkarót, a gyerekek íjat készítettek, kerítés- és kosárfonásra, nyalábba kötve tetőfedésre használták.

Közép-Ázsiában a **perzsafa** (*Parrotia persica*) vesszőit használják széles körben kerítésfonásra. A csodamogyorófélék családjába tartozik, széles koronájú, 8-10 méter magasra növekvő, nagy cserje vagy több törzset nevelő kis fa. Lassú növeke-

MAGYAR KERÍTÉSEK

A Kárpát-medencében a legegyszerűbb kerítések szalmából, nádból, kukoricaszárból vagy sásból készültek. Általánosak voltak a kőkeny- és galagonyabokorból rakott töviskerítések (töviskert, gyepűkert). Élő sövények kialakítására leginkább a földbe szúrt fűzfavesszőt használták. Az erdőben gazdag területeken a kerítések legfőbb anyaga a fa volt. A 19. század második felében, a fűrészelt faáru nagy tömegű megjelenésével terjedtek el a deszka- és léckerítések és a több faanyagot igénylő, tömören záródó, különféle fazonú rakáskerítések, palánkkerítések.

Fenyőfából készített léckerítés Erdélyben (Gyimes)

Alacsony bambuszkerítés (Phyllostachis edulis) Abháziában

désű, lombhullató növény, mutatós kérge sötétszürke, idősebb korban lapokban leválik. Levelei hosszúkásak vagy tojásdadok, hullámos szélűek, fénylő sötétzöldek, ősszel aranyárgára, narancsszínűre, bíborpirosra váltanak. Apró virágai kora tavasszal, még a lombfakadás előtt nyílnak. Sziromlevelei nincsenek, forrt csészéje 5-7 cimpájú, sok skarlátvörös porzóval. Termése kicsi, barna tok. Őshazája Észak-Irán, Kaukázus. Feltűnően

szép őszi lombszíneződése miatt kedvelt díszcserje.

A Kaukázus környékén meglepő módon leginkább a nagyon szép, dísznövényként ismert cserje, a **pontuszi havasszépe** (*Rhododendron ponticum*) erős, egyenes ágaiából készítenek kerítést. Őshazája Délnyugat-Európától a Balkánon, Kis-Ázsián és a Kaukázuson át egészen Indiáig terjed, lomberdők, patakparti bozótosok ritka

növénye. Örökzöld, 4-5 méter magasra is megnövő, gyökérsarjakkal terjedő cserje. Bőrnemű, elliptikus, kihegyezett levelei fényeszöldek, lilás rózsaszín, zöldessárga pettyes virágai nagy, 8-20 virágból álló pompás fürtvirágzatban nyílnak a nyár elején. A növény levele és virága is mérgező grayanotoxint tartalmaz, emiatt az állatok sem legelik, nektárja miatt a belőle készült méz is mérgező.

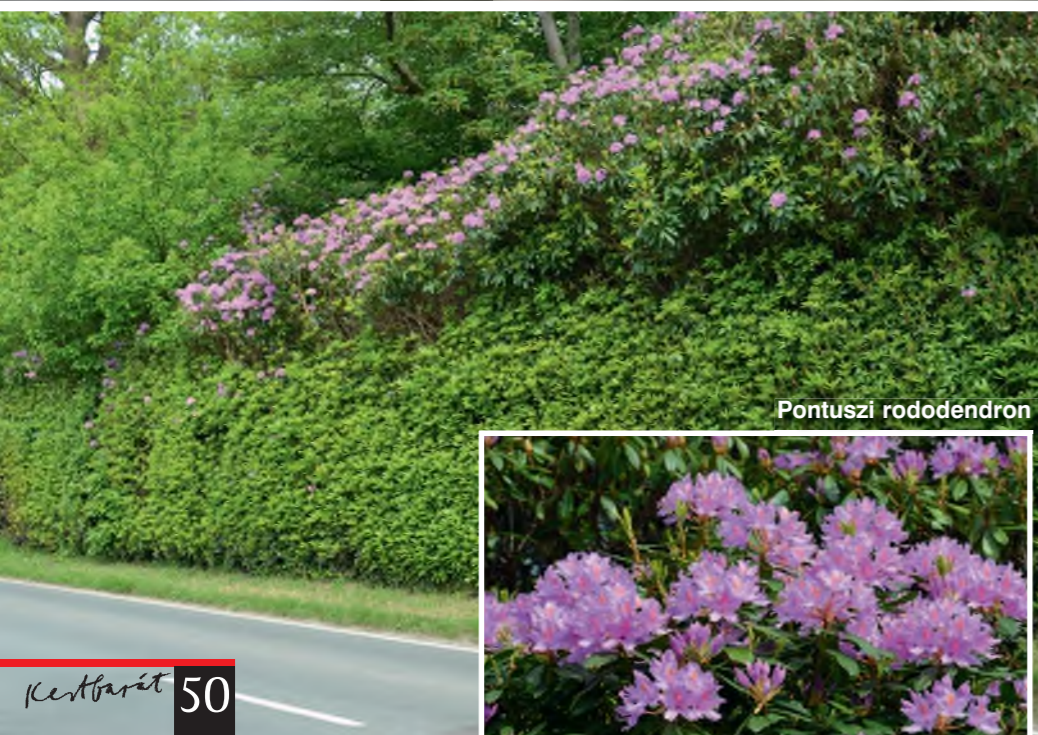
Látványos virága és könnyű nevelhetősége miatt a 18. század végétől gyorsan népszerűvé vált Angliában és Írországban, sokfelé kivadult, és mára veszélyesen terjedő, kiirthatatlan, agresszív özőnnövényé vált, kiszorítja az őshonos növényzetet. A *Rhododendron* nemzetség páratlanul népszerű a nyugat-európai kertekben, 900 fajuk közül sokat bevontak a nemesítésbe, és ma sok ezer a fajták és hibridek száma. Nálunk nem kell attól tartani, hogy bármelyikük özőngyommá válik, mert a savanyú talajú, atlantikus éghajlatú élőhelyeket kedvelik, igényes, érzékeny növények, ezért hazánkban csak a mézmentes, savanyú, üde talajú nyugat-dunántúli kertekben nevelhetők eredményel.

A trópusi és szubtrópusi országokban helybéli anyagok, elsősorban **bambusz-** és **pálmafajok** hajtásai, szára vagy levélnyele szolgálnak a kerítés alapanyagául. A bambusz minden faja jól használható, mert szívós szára hasítható, s így megfelelő vastagságú és rugalmas vessző nyerhető belőle. Előnye, hogy hosszú szára miatt gyorsan lehet vele dolgozni. A pálmáknak a levelét használják kerítéshez, az óriási levelek zöld levéllemezt levágják, és a megmaradt merev, erős, gyakran tüskés nyelét szúrják le a földre vagy fonják össze.

Fráter Erzsébet

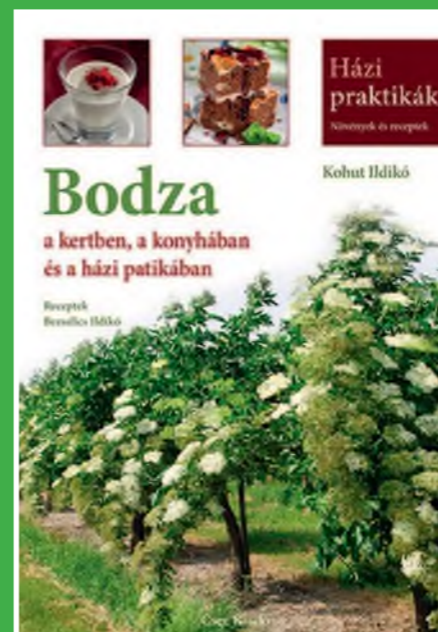

Perzsafa

Pontuszi rododendron

KÖNYVAJÁNLÓ

A Cser Kiadó gondozásában megjelent könyvben betekinthe-tünk a bodza történetébe, a különböző bodzafajokhoz kapcsolódó babonákról olvashatunk, megismerhetjük a rokon fajokat, a dísz-, gyümölcs- és gyógynövényként való felhasználást. Segítséget kaphatunk a termesztéshez, a vadon termő bodza virágának gyűjtéséhez. A szerző a bodzaszőrp mellett egyéb bodzavirágból és bodzabogyóból készülő finomság elkészítéséhez is kedvet hoz.

Műfű

Eljött a gondtalan szabadterei szórakozás ideje!

Kiváló minőségű belga műfű, amivel környezetét mesés „örökzöld” paradicsommá változtathatja!

- Természetes kinézet
- UV stabil, tartós szín
- Bárhol gyorsan lerakható
- Mindig gyönyörű zöld fű víz nélkül
- Nincs fűnyírás, nincs gond!

játszóterekre kertbe
 medence köré teraszra

Megvásárolható: Béta-Floor Kft. Europarkett áruház
 1171 Budapest Pesti út 240. • Tel: +36-1-258-13-71 • +36-20-26-26-700
 Nyitva tartás: H-P: 9-18 ig Sz: 9-14-ig
 Várjuk megtisztelő érdeklődését!
www.betafloor.hu • www.europarkett.hu • www.fungrass.com

A Virágos Magyarországért környezetszépítő verseny felhívása

A két évtizedes múltra visszatekintő Virágos Magyarországért környezetszépítő verseny szervezőbizottsága meghirdeti a 2015. évi versenyt, amelynek célja a kulturált és vonzó országkép kialakítása, a fenntartható fejlődés szempontjainak következetes alkalmazása, a településen élők összefogásának ösztönzése, az életminőség javítása, a környezettudatos gondolkodás és szemlélet erősítése, a természeti és az építészeti örökség megőrzése és gyarapítása. A versenyen valamennyi magyar település részt vehet. 2015-ben lélekszámtól függően öt kategóriában lehet nevezni: falvak 2000 fő alatt, illetve afölött, városok 50 ezer fő alatt, illetve afölött. A települések a www.viragosmagyarorszag.hu internetes honlapon jelentkezhetnek a versenybe. A regisztráció és a versenyben való részvétel díjmentes. Jelentkezési határidő: 2015. május 31.

A hazai zsűri fokozott figyelemmel lesz a bírálat során a település gondozottságára, tisztaságára, egységes képére, a település zöldfelületi programjára, fejlődésére, a közösségi részvételre, a lakosság és a civil szervezetek bevonására, a település turisztikai jelentőségére és fölkeltségére, látogató- és vendégbarát szemléletére, az önkormányzat erőfeszítésére, fenntartói szerepére és stratégiai gondolkodására, a nevelési-oktatási intézmények környezettudatos programjára és eredményeire, illetve a korszerű hulladékgazdálkodásra és a megújulóenergia-felhasználásra.

A 2015. év kiemelt témája: a településen a templom vagy vallási épület kertjének gondozottsága. A versenyre jelentkezett településeket június elejétől augusztus végéig szakemberekből álló zsűri bírálja. Az elért pontszámokat figyelembe véve – a szervezőbizottság javaslata alapján – a kiírók és a támogatók által felajánlott díjakkal jutalmazták a legjobbkat.

A verseny fődíja hazánk képviselete a 2016. évi Európai Virágos Városok és Falvak Versenyében (Entente Florale Europe) két település számára.

A versenyben részt vevő településeknek lehetőségük nyílik internetes szöveges és képes bemutatkozásra. Ennek feltétele: a településről rövid szöveges tájékoztató (max. 1200 karakter) és három digitális fénykép (min. 300 dpi) elküldése, e-mail cím: viragos@itthon.hu. A képek közül leg-alább az egyik turisztikai látnivalót ábrázoló kép legyen.

Falfoglalók

A jól tervezett, válogatott anyagból helyesen kivitelezett falaknak óriási az esztétikai értékük. Fejlett kertkultúrájú országokban, mint például az Egyesült Királyságban máig élő hagyománya van a falak használatának a kertben, a kőművesmesteri tudásnak is nagy a dicsősége. Itthon furcsállanánk, de nem véletlen, hogy *Christopher Lloyd* a híres kertszakértő (plantsman) édesapja, *Nathaniel Lloyd* száz évvel ezelőtt vaskos, 450 oldalas könyvet írt az angol téglafalokról *History of English Brickwork* címmel.

Ne tüntessük el, inkább becsüljük meg falainkat a kertben, hiszen nagyon sokat adhatnak annak használati és esztétikai értékéhez. A növények minden elképzelhető területet megpróbálnak elfoglalni, ahol a legkisebb életlehetőség nyílik számukra. A falakat is célba veszik, sőt, vannak olyanok köztük, amelyek erre „szakosodtak”, és a falak a kedvenc élőhelyeik. Nem csak a tetejükön, de a legkisebb repedésekben, résekben gyökeret eresztenek,

A kertek szerves alkotóelemei a falak, a támfalak, a lépcsőpofafalak, vagy az emelt ágyak falai. A történeti kertek mű- vagy valódi romjainak falairól se feledkezzünk meg. Védenek a nem kívánt behatolóktól, a hideg szelektől, hűvöset, árnyékos enyhet teremtenek, tereket választanak el és tagolnak, támasztékként szolgálnak a kúszónövényeknek.

és gond nélkül élnek. Általuk függőleges irányban is bővül a kert mutatós felülete. Nagyon divatosak manapság a „zöldfalak”, a drága, találékonyan összeállított és gondos fenntartást igénylő növényekkel beültetett függőleges felületek. Ebben a cikkben (és a következő lapszámunkban) nem ezekről szólunk, hanem a minden emberi segítség nélkül a különböző falfe-

A fali pintyő mindenütt megél, virágait egész nyáron folyamatosan nyitja

Hegyi balzsamvirág párnácskái pöttyözik az írországi Clonmacnoise kolostorromjainak egyik templomtornyát

A függőleges falak legkisebb réseiben is megtelepszik a hegyi balzsamvirág

VÉD ÉS ELKÜLÖNÍT

A falak Európa különböző országaiban és különböző népeinek nagyon mást jelentenek történelmi, kulturális, táji és éghajlati okok miatt. Itthon sokszor más a szerepük, mint Angliában vagy a mediterrán országokban. A fal hagyományosan természetes vagy mesterséges kövekből kötőanyaggal vagy anélkül bizonyos vastagságban és magasságban megépített szerkezet. Védelmet, biztonságot sugall, ugyanakkor akadályt, elkülönítést korlátozást is. Sokféle faragott vagy faragatlan terméskőből, téglából, műkőből, vályogból, betonból, vagy akár agyagból is készülhet.

lülleteken maguktól megtelepedő és ott díszítő növényekről. Kevésbé szép falfoglaló növények is léteznek, amelyeket nem biztos, hogy szívesen fogadunk, például a falgyomot (*Parietaria erecta*), a tyúkhúrt (*Stellaria media*) vagy a vérehulló fecskefűt (*Chelidonium majus*). Most a mutatósokat vesszük sorra azzal a megjegyzéssel, hogy elsősorban és többnyire az eredeti élőhelyükhöz hasonló kitettségű, anyagú és nedvességű falakon telepednek meg, illetve telepíthetők, de sok közülük ebben sem válogat.

A **fali pintyő** (*Cymbalaria muralis*) a táto-gatófélék, újabban az útifűfélék családjába tartozik. Nemzetségének 10 tagja Nyugat-Európában él. Tudományos neve egyes fajok levelének alakjára utal (a *kymbalon* görögül cintányért jelent). Elterülő, kúszó növény, szárcsomóinál könnyen és gyorsan legyökeresedő évelő. Kicsiny, a gyújtó-ványfűre (*Linaria*) emlékeztető, de rövid sarkantyújú virágai levendulakékek, lilák, ritkábban fehérek. Az alsó ajkacimpákon két sárga folt látható. A levelek hónaljában egyesével fejlődő virágok áprilistól októberig folyamatosan nyílnak.

Eredeti termőhelye Délnyugat-Európa hegysegeiben és az Alpokban van, ott árnyékos sziklákon, görgeteges helyeken, erdőben él 2000 méter magasságig. Rend-

kívül tág tűrőképességű, szívós és alkalmazkodó növény, talajokban nem válogat, napon vagy árnyékban szépen fejlődik. Ha kellő mélységig hatolnak a gyökerei, akkor a szárazságot is jól tűri. Szélsőséges termőhelyeken, szikla- és falhasadékokban, járdarepedésekben könnyedén megél. Legyökerező hajtásaival terjed, de szétszórt magjairól is tömegesen kel, gyökeres hajtásaival könnyen szaporítható, semmilyen gondozást nem igényel. Alkalmanként gyomosíthat, de könnyen féken tartható, sziklakertekben mutatós talajtakaró. Magyarországon is sokfelé találkozhatunk vele kertekben vagy falakon, támfalakon. Vácrátóton, a Nemzeti Botanikus Kertben kiválóan érzi magát.

A balsamvirágnak a tátogatófélék, újabban az útifűfélék családjába tartozó nemzetsége mindössze két fajból áll. A **hegyi balsamvirág** (*Erinus alpinus*) levelei 10-

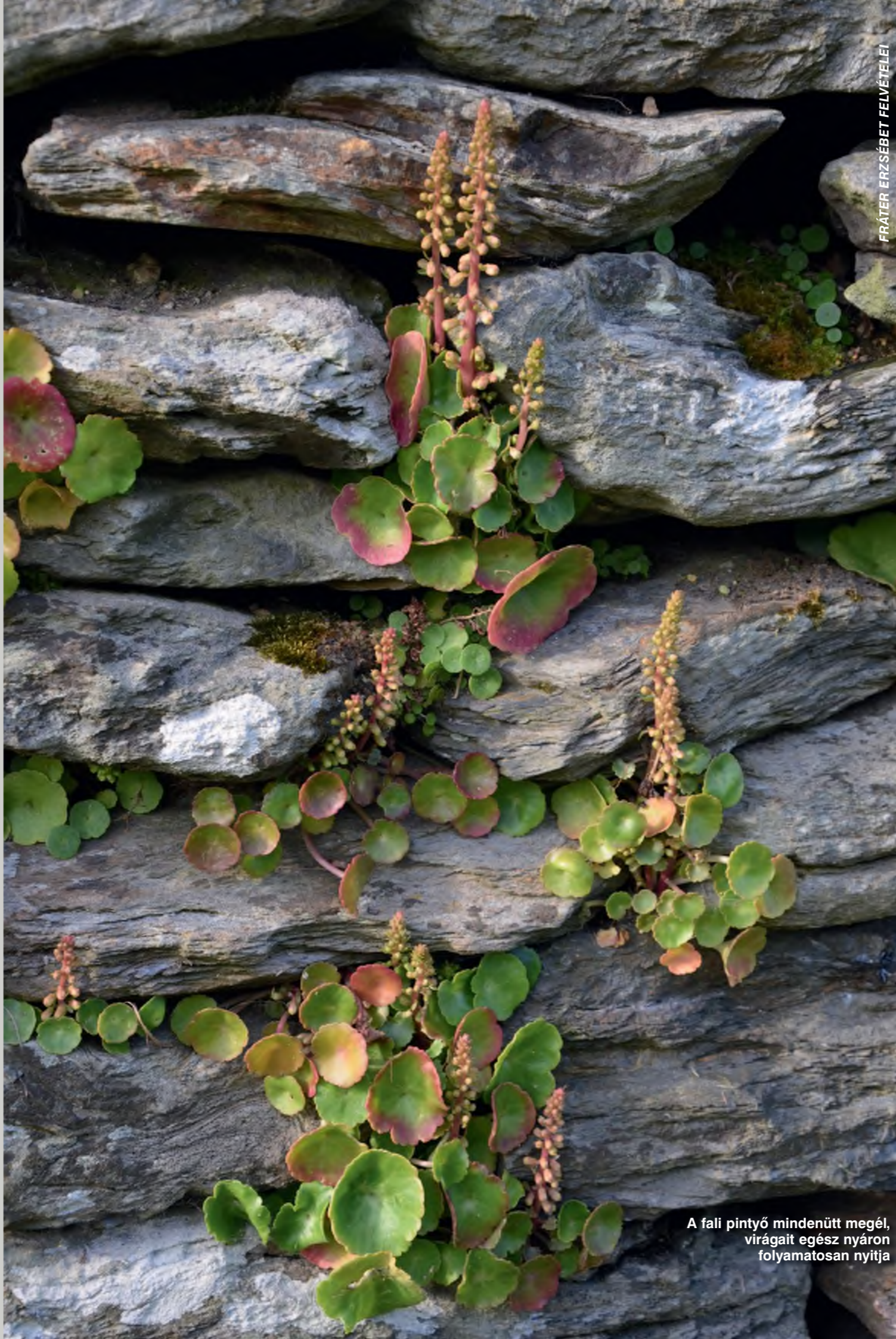
A hegyi oroszlánszáj telepei a Nemzeti Botanikus Kert kőkerítésén, Vácrátóton

Puha szőrősek a hegyi oroszlánszáj levelei, a virágokat sárga foltok díszítik

15 centiméter átmérőjű párnácskákat alkotnak. A levelek spirálisan helyezkednek el a 15-20 centiméter hosszú hajtásokon, rajtuk május elejétől október közepéig végálló fürtökben nyílnak apró, ötszirmú virágai a sötétbíbortól a rózsaszínig terjedő színárnyalatokban, de fehérek is lehetnek. Eredeti termőhelyén a Pireneusokban és az Alpokban sziklákon, görgeteges helyeken, köves gyepekben nő, 2400 méter magasságig. Jó vízáteresztő képességű talajokon, edényekben is könnyen nevelhető. Járdare-

pedésekben, kő- és téglafalak legkisebb réseiben is előszeretettel megtelepszik. Rövid életű évelő, de elszórt magjairól jól és tömegesen újul. Napos és félárnyékos helyeken egyaránt szépen díszlik, sziklakertekben, emelt ágyakban jól megállja a helyét. Friss magvai vetésével, különböző színű fajtái pedig zölddugványokkal szaporíthatók. Nagyon kemény teleken esetenként fagykárt szenvedhet. Vácrátóton a sziklakert kőrepedéseiben ide-oda vándorolhat, évenként új helyeken bukkan fel.

A **hegyi oroszlánszáj** (*Asarina procumbens*) a tátogatófélék (újabban az útifűfélék) családjának 16 tagú nemzetségébe tartozik, Mexikóban, Délnyugat-USA-ban és Dél-Európában honos. Kúszó hajtású, párnákat alkotó, enyves tapintású évelő növény, védettebb fekvésben örökzöld. Hosszú, 3-3,5 centiméteres, fehéressárga tátogató virágai egyesével jelennek meg a levelek hónaljában áprilistól szeptemberig. A szirmok halványlilán ereztettek, alsó ajkukon élénkebb sárga folt látható. Eredeti élőhelyén, Dél-Franciaországban, Északkelet-Spanyolországban, a Pireneusok hegyeiben árnyékos sziklákon, köves helyeken él 1800 méter magasságig. Semmiféle gondozást nem igényel, egyszerűen nevelhető. A jó vízáteresztő képességű, nem túl sovány talajokat kedveli, napos vagy félárnyékos helyekre, sziklakertekbe, emelt ágyakba, kő- és téglafalak repedéseibe, függőkosarakba ültethető. Egyvári-összeállításokban is láthatjuk. Saját magát bőségesen elveti, azaz önfenntartó, magvetéssel és zölddugvánnyal is jól szaporítható. Gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes. Kemény teleken esetleg károsodhat. Vácrátóton a kertet övező százados andezit terméskő falon évtizedek óta élnek nagyobb foltjai.

A **közönséges köldökfű** (*Umbilicus rupestris*) a varjúhájfélék családjába tartozó 10-30 centiméter magas, kissé pozsgás évelő. Nemzetségének 18 tagja az európai Mediterráneum, Észak-Afrika és Nyugat-Ázsia hegyeiben él. Húsos levelei kerekdedek, közepükön, a nyél ízesülésénél jellegzetes köldökszerű bemélyedéssel. Innen származik tudományos nevük (az *umbilicus* latinul köldököt jelent). Más nyelveken is köldökfűnek nevezik. Lágy, törékeny, csupasz levelei tölevélrózsát alkotnak, a szárlevelei jóval kisebbek. Virágai füzérben nyílnak, keskeny harang alakúak, bókólok, színük a szalmasárgától a zöldesfehéren át a rózsaszínig változhat. Áprilistól kora őszig nyílik. Eredeti termőhelye a Balkán-félszigettől Skóciáig Dél- és Nyugat-Európában van, árnyékos falakon, nyirkos sziklákon, szirtetek hasadékaiban, gyakran olyan helyeken él, ahol más növény már nem élne meg. A meszes talajokat és kőzeteket kevésbé szereti. Nyirkosabb fekvést, nedvesebb talajokat igényel. Könnyen nevelhető, problémamentes növény. A nyár folyamán folyamatosan érő magjai szétszórásával gondoskodik saját szaporodásáról. Sziklakertekbe, falakra ültetve használható a kertben. Friss levelei kellemes ízűek, zöldsalátákba kiválóak. Csak védettebb és nyirkosabb falfelületeken tartható meg hosszabban, mínusz 15 C°-ig télálló.

A fali pintyő mindenütt megél, virágait egész nyáron folyamatosan nyitja

Kósa Géza

VIRÁG A KAMRAPOLCON

A rózsák eddig ismeretlen titkaikat fedik föl szörpként vagy lekvárként. Nagy élmény, amikor a tél derekán kibontunk egy üveg rózsaszörpöt,

és az üvegből kilibben a nyár ellenállhatatlan, édes virágillata. A levendulaecet különleges ízalkalád, amellyel a legegyszerűbb salátát is megbolondíthatjuk, nem hiányozhat a levendulabolondok konyhájából. Nyáron készül, de néhány hónap múlva érezhetjük igazán a zamatát.

MEGBÍZHATÓ HELYRŐL

Soha ne fogyasszunk virágüzletben, dísznövényként vásárolt virágot. A természet kerti virágokat a saját kertünkben szedjük, vagy megbízható helyről szerezzük be, hogy biztosan legyünk benne, nem kezelték őket lombtrágyával, növényvédő szerrel. Lehetőleg délelőtt, a reggeli harmat felszáradása után vágjuk, és frissen használjuk fel a virágokat.

A vadon termő növényeket az utaktól, szennyezett területektől távol gyűjtjük. Hasznos segítő társunk lehet a növényhatározó, kétség esetén hagyjuk inkább ott a virágot, akárcsak a védett növényeket.

Egyes növények termése, levele, virága mérgező, legyünk óvatosak. Fogyasszuk azokat, amelyekről biztosan tudjuk, hogy étkezési célra alkalmasak.

Első ízben kis mennyiségben próbáljuk ki, izleljük meg a kiválasztott virágot, mert egyes növények az arra érzékenyeknél allergiás reakciókat válthatnak ki. A pollenallergiában szenvedők legyenek óvatosak a virágok fogyasztásakor, mindenki csak saját felelősségére fogyasszon ehető virágokat.

A virágok és gyümölcsök házassága izgalmas ízeket hoz a konyhába, bátran párosítsuk őket! A nem túl aromás cseresznyének például kitűnő aromát ad a bodzavirág, de korai meggyel is kipróbálhatjuk.

A barack-levendula, a sárgadinnye-sarkantyúka és a szilva-levendula is tökéletes párosítások.

Halmos Monika
www.rozsakunyo.hu

Levendulaecet

Hozzávalók: 5 dl borecet, 10-12 szál levendula, 2 szál tárkony

A levendulát és a tárkonyt konyhai papírtörőn szétterítjük, és egy napig várunk, hogy megszikkadjanak. A borecetet megfelelő méretű, széles szájú üvegbe töltjük, beletesszük a növénye-

ket, és gondosan lezárva, sötét helyre tesszük. Legalább hat hónapon át érleljük, közben olykor-olykor megrázogatjuk. Ha elkészült, kisebb üvegekbe szűrjük, egy-két szál szárított levendulát tehetünk az üvegekbe díszítésként. Sötét, hűvös helyen tároljuk, hogy megőrizze szép színét.

Rózsaszörp

Hozzávaló: 2 marék illatos rózsaszirm vagy vadrózsavirág, 1 kg cukor, 1 citrom, egy evőkanál citromsav

A virágokról eltávolítjuk az esetleges szennyeződések, elszáradt részeket, és öltirer uborkásüvegbe tesszük őket. Hozzáadjuk a cukrot, a citromsavat, a felkarikázott citromot, és felöntjük 4 liter vízzel. Lefedve két napig állni hagyjuk, közben megkeverjük, hogy teljesen elolvadjon a cukor. Két nap után alaposan fölkeverjük, leszűrjük, a visszamaradt növényeket kinyomkodjuk. Az így kapott szörpöt kisebb üvegekbe töltjük, gondosan lezárjuk, és a forrástól számított 20 percig gőzölgük. Sötét, hűvös helyen tároljuk.

Készíthetjük úgy is, hogy a vizet a cukorral felforraljuk. Ha feloldódott, beletesszük a szirmokat, és kevergetve 10 percig főzzük. Hozzáadjuk a citromsavat, még egyszer átforraljuk, és lefedve egy napig állni hagyjuk. Másnap gondosan leszűrjük, újból felforraljuk, és kis üvegekbe töltjük. Az üvegeket lezárjuk, és 20 percig gőzölgük.

A kinyomkodott szirmokat vétek volna eldobni: készítsünk belőle kényeztető pakolást az arcunkra. A rózsza megszépíti a bőrt, felfrissíti, étellel tölti meg a szem környékét, így mire a szörp elkészül, mi megfiatalodunk a virágszirmoktól!

FOTÓ: VASS ANDRÁS

Bodzavirágos cseresznyelekvár

Hozzávalók: 2 kg cseresznye, 1 kiskanál citromsav, 1 kg befőzőcukor, 4-5 tenyérnyi nagyságú bodzavirág

A cseresznyét megtisztítjuk, kimagozzuk, és a befőzőlábasba szórjuk, hozzáadjuk a citromsavat, a befőzőcukrot, és folyamatosan kevergetve 10-15 percen át forraljuk. A főzés utolsó percében beletesszük a száráról lecsipkedett bodzavirágokat, majd forrón üvegekbe merjük. Az üvegeket gondosan lezárjuk, és szárazgőzben hagyjuk kihűlni.

KEREKDED ASZTALDÍSZ

A nyár az esküvők időszaka. Már egy, fél évvel előtte tervezgetik a fiatalok az esküvő kellékeit, de a menyasszonyi csokor és más apró virágdísz mellett kevésbé gondolnak az éttermi asztalok díszítésére. Talán éppen ezért az esküvőkiállításokon nagy hangsúlyt fektetnek a rendezők a terített asztal virágdíszének bemutatására. Az egyik budapesti esküvői kiállításon készültek felvételeink.

1

2

3

6

1 Az asztal közepére került a virággal gazdagon díszített fém gyertyatartó. Az elkészítése egyszerű, az alkotó vázába tette és tűzőhabba szúrta a virágokat (Wedding & Party)

2 Tűzőhab az alapja a gömb virágdísznek, melynél orchideacsoport és kihajló szalagok oldják az egyhangúságot (Henrik Katalin)

3 A romantikus virágdíszek együttese kellemes hangulatot teremt. A menyasszonyi csokor és az asztaldísz is laza szerkezetű, sokféle virágból áll (Viola Violetta virágszalón)

4-5 Kerek asztalon különösen elegáns a közepén álló magas gyertyatartó. Az asztaldísz alsó része tűzőhabos virággömbökből áll, amíg felül virágos koszorú öleli körbe a gyertyákat (Szentpéteri Szabolcs)

6 A kedvelt gömb alak különösen mutatós, ha többféle virágból készül. Lepkeorchidea (Phalaenopsis) és vesszősorchidea- (Dendrobium) szálak teszik különlegessé (Gitta virága)

7 Szemet gyönyörködtető a kis vázába helyezett kálacsoport (Laura Dekor)

8 A gyertyatartó gömb virágdíszét leomló Tillandsia-szalag lazítja (Esküvők Virága)

4

5

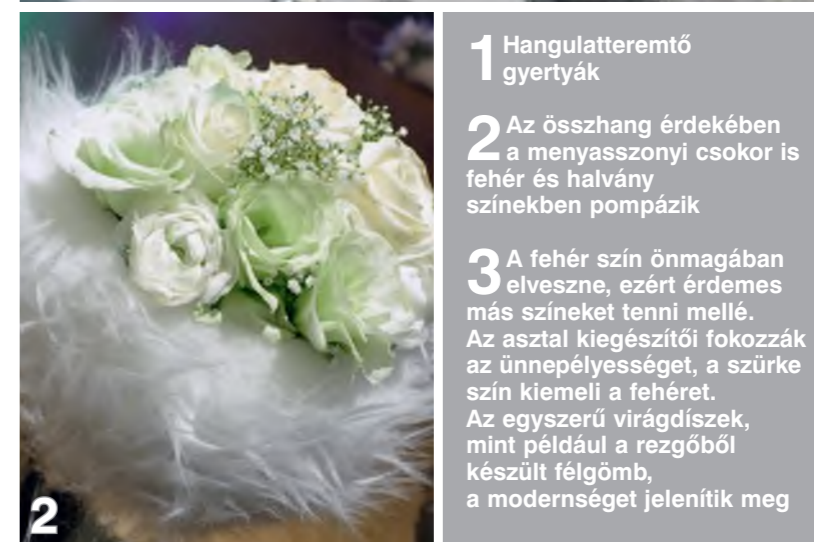
7

8

1

2

1 Hangulatteremtő gyertyák

2 Az összhang érdekében a menyasszonyi csokor is fehér és halvány színekben pompázik

3 A fehér szín önmagában elveszne, ezért érdemes más színeket tenni mellé. Az asztal kiegészítői fokozzák az ünnepélyességet, a sötét szín kiemeli a fehéret. Az egyszerű virágdíszek, mint például a rezgőből készült félgömb, a modernséget jelenítik meg

3

Divat a FEHÉR

Szinte minden menyasszony álma a fehér esküvő. A fehér menyasszonyi ruhát, a fehér csokrot és a fehér terítéket, virágdíszeket is szeretik a fiatalok. Tóth György mestervirággötő megoldását láthatjuk.

Szabó János
rovata

Köszönök mindenkit!

Igényes GYEREKCSOKOR

Igaz, hogy az esküvőn nem a koszorúslányoké a főszerep, de miért ne lehetne a kezükben szépen megkötött, ötletgazdag csokor? Klein Andrea mestervirágkötő nagyszerű, modern koszorúslánycsokrokat készített.

1

2

3

1 A menyasszonycsokor-tartóba tűzött virágokból álló díszet szalagokkal és csipkével fogta körbe, a tetejére pedig orchideákat tűzött

2 A kisfejú, fehér rózsából álló csokor palástját tollakkal és műanyag kristályokkal díszítette a virágkötő

3 A gyöngyökkel leragasztott gömbre került a néhány szál virágból álló díszítés

1

Öröm- szülőknek

Hazai szokás, hogy az ifjú pár az esküvőn csokorral ajándékozza meg a szülőket. A gazdag fantáziájú virágkötőmester, Klein Andrea kitalálta és bevezette, hogy az örömszülők hölgy tagja virágos ridikült kapjon. Reméljük, sok követője lesz

1 A fekete-fehér megoldás is a kedvencek közé tartozhat

2 A filccel és zsinórral díszített, kartonból készült táskába orchideák kerültek

3 A vegyes virágból összeállított ridikült kis „arany” szívvel is ékesíthető.

4 A fekete-sárga összeállítást ezüstszerű kellékek ölelik át

2

3

4

GÖMBÖLYŰ

A virágkötők azért kedvelik a gömbformát, mert minden más alakhoz illik, egyszerűen elkészíthető. Szlovák virágkötők póstyéni versenyén látott csokrok közül szegezgetünk.

1

2

1 A lánc és a sok kicsi kellék a házastársak jelképes összekötésére utal (Rebeka Elzerová)

2 Az apró virágokból kötött csokor technikailag és látványban is a virágkötő dicséretére válik (Patrik Komar)

3 Ékszerrel díszített gyapjúfonalaktól vált egyedivé a gömbcsokor (Klára Franc Vavriková)

3

HERBÁCIÓ

NÉPIGYÓGYÁSZATI RECEPTEK MAGAZIN

Kozmetikumok, gyógyreceptek: növényekből, házilag

EHETŐ VIRÁGOK

SZŐLŐLEVÉL FŐZELÉK

TEÁVAL FÜSTÖLT TOFU

SÜLT TEA

ecetes alma | szőlő-savanyúságnak | mézes sör diólikőr | ropogós csokoládé | spenótgombóc borsópogácsa | rebarbara szörp | zöldfűszerek

A legújabb lapszámot keresse az újságárusoknál!
HERBÁCIÓ: a népi gyógyreceptek magazinja...
www.herbacio.hu
Megrendelés: 06 30 437-8900

Magyarország virágos szakácskönyvei

Elegáns, tartalmas szakácskönyvek, melyek nem hiányozhatnak az inyencek és a kertbarátok polcáról! Minden, ami ehető virág!

Megrendelhető:
www.rozsakonyho.hu • info@ehetovirag.hu
 +36-30-9647144

Josera.

szuperprémium állateledelek a négy lábú kertbarátoknak

Kiváló minőség elérhető áron

minden fajtának izletes és egészséges mesterséges tartósítószer, színezék és ízfokozók hozzáadása nélkül

Forgalmazza az Inter-Mix Kft. 1172 Budapest, Rétfarkas u. 6.
 telefon: (1)4021010 fax: (1)4021011 e-mail: intermix@intermix.hu
www.intermix.hu

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM

Budapest XIV., Városliget, Vajdahunyadvár
 Tel./fax: (+36)-(1)-363-2711
 E-mail: info@mmgm.hu
 - www.mmgm.hu
 Nyitva: kedd–vasárnap:
 10–17 óráig. Hétfőn zárva.

Május 23–25., szombat–hétfő
 Miénk a vár – játékiállítás és -vásár

Június 20., szombat
 Múzeumok Éjszakája

FÜVÉSZKERT

Budapest VIII., Illés utca 25.
 Tel.: (+36)-(1)-210-1074,
 (+36)-(1)-314-0535
www.fuveszkert.org
 Nyitva: mindennap 9–17 óráig.

Június 6., szombat
 Orchidea Kiállítás és Vásár a Magyar Orchidea Társasággal

Június 20., 17:00-tól és 19:30-tól
 Múzeumok Éjszakája
 – veszélyeztetett növények
 – szakvezetés

Június 22–26., július 6–10., július 20–24.
 Gyerektábor a Mi Micsoda Klubbal közösen

NEMZETI BOTANIKUS KERT

Vácrátót, Alkotmány u. 2–4.
www.botanikuskert.hu, www.facebook.com/nemzetibotanikuskert
 Nyitva: mindennap 8–18 óráig.

Május 22., péntek:
 Sokféle növény:
 a biodiverzitás nemzetközi napja alkalmából tárlatvezetés a Berkenyeházban, poszterkiállítás, rajzverseny meghirdetése

Május 23–25., szombat–hétfő:
 Pünkösdi Mese tanséta

SZENTENDREI SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

Szentendre, Sztaravodai út
 Tel.: (+36)-(26)-502-500
 - www.skanden.hu
 Nyitva: keddtől vasárnapig
 9–17 óráig.

Május 29., péntek, 16:30
 Bonsai mint művészet – diavetítés a miskolci Ifjúsági és Szabadidő Házban a Miskolci Bonsai Klub szervezésében.
 Miskolc, Győri kapu 27/a
www.bonsaimiskolc.5mp.eu

HERMAN OTTÓ BONSAI EGYESÜLET

Budapest XIII., Radnóti Miklós u. 35.
www.bonsaiherman.atw.hu

Május 28., csütörtök, 17 óra
 – Lombhullató növények metszése, alakítása – Bartusek László
 – Csoportos alakítás – Zsuppán László
 – Szarvasi Arborétum bemutatása

Május 30., szombat
 Kirándulás a Szarvasi Arborétumba

Június 12–14., péntek–vasárnap
 Tavaszi kiállítás

Június 25., csütörtök
 Shohin növények helye a bonsai gyűjteményben – Radnai Sándor

SZTE FÜVÉSZKERT

6726 Szeged, Lövölde u. 42.

Június 27–28., 9–18 óra
 II. Levendula Napok
 Minden, amit a levenduláról tudni kell, levendulás kézműves termékek vására, gyerekprogramok, koncertek, kiállítások
www.szegedilevendula.hu

Június 5–7., péntek–vasárnap
Európai Dísznövény és Kertművészeti Napok
 Fehérvársurgó
 Tel.: (+36)-(21)-311-0426
www.karolyi.org.hu

A Kertbarát Magazin idei 3–4-es számában megjelent előfizetési akció nyertesei, akik egyenként 2000 Ft-os Oázis vásárlási utalványt kapnak:

Csűrőkné Varga Annamária, Győrtelek; Fehérmé Burai Anna, Várpalota; Csicsely György, Örménykút; Szatmári Rozália, Dunavarsány; Molnár Antal, Valkó; Sági Andrea, Budapest; Bálint Gertrúd, Ség; Pörnczei Pál, Kenyeri; Gál Dániel, Budapest; Bartha Anna, Tápíószló; Pintér Gábor, Balatonkeresztúr; Polgár István, Erdőkürt; Berecz Andrásné, Mónosbél; Kozma Barbara, Budapest; Szekeresné Kovács Krisztina, Dány; Szabó Ferenc, Dány; Plecskó Gyuláné, Dunaföldvár; Szalai Tünde, Szeged; Takács Jánosné, Nyírmeggyes; Kakó Sándorné, Szolnok; Kovács Lászlóné, Budapest; dr. Tolnai Sarolta, Pomáz; Reider József, Lengyeltóti; Németh Szabolcs, Győr; Pecze Elekné, Órbottyán.
 Gratulálunk a nyerteseknek!

Fizessen elő most a Kertbarát Magazinra!

Fizessen elő egy évre a Kertbarát Magazinra 2015. május 23. és július 17. között és nyerjen!

Első 25 előfizetők az Oázis Kertészet 2000 Ft értékű vásárlási utalványát kapja, ami az ország bármelyik Oázis Aruházában levásárolható.

www.oazishu

A Kertbarát Magazin megjelenik kéthavonta

Előfizetési megbízás

Előfizethető az ország bármely postáján, a hirdapkezesítőknél, e-mailen a hirdapelofizetes@posta.hu címen, a (06)- (80)-444-444-es telefonszámon, vagy a honlapunkon: www.kertbaratmagazin.hu
 Kérjük olvashatóan töltsse ki, s küldje a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág Központi Előfizetési és Árucsoport címére: 1900 Budapest

Előfizetem a Kertbarát Magazin című kiadványt.
 Előfizetési díj egy évre: 3600 Ft

Név: _____
 Cím: _____
 Kelt: _____ év _____ hó _____ nap
 aláírás _____

VÍZGÉPÉSZETI BEMUTATÓTEREM

Termékeink:

öntöző szivattyúk • mélykútszivattyúk • bűvárszivattyúk • nyomásfokozók • szivattyú vezérlések szűrők • vízforgatók • vízgűjtő ciszternák • szennyvízszivattyúk • szennyvízátelő berendezések

Szolgáltatásaink:

kútfúrás és kútgépészet teljesen ismeretlen kutak kútdiagnosztikai vizsgálata házi vízellátás • nyomásfokozás • esővízhasznosító gépészet • medence gépészet

Vízgépészeti bemutatóterem

1153 Budapest, Eötvös u. 37. • Tel./fax.: 306-1523
Mobil: +36 (703) 286-774

KERES ANDRÁS FELVÉTELE

Sulyok Andrea pécsi olvasónk virágzó *Zamiaulcas zamiifolia* (agglégénypálma) növényéről küldött képet. Azt írja, nagyon kedveli, hiszen nem igényel sok törődést, beéri ritka öntözésekkel, mégis gyönyörű fényesek, viaszosak a levelei. Virágot azonban igen ritkán hoz. Nagyon jól érezheti magát a nyugatra néző ablak mellett, hiszen egyszerre három virággal örvendeztette meg gondozóját. Csak esővizet kap, talán ez lehet a ritka jelenség oka.

Az agglégénypálma, vagy ismertebb tudományos nevén a

Zamiaulcas a kontyvirágfélék rokona, amit a rövid száron fejlődő, jelentéktelen külsejű, de annál érdekesebb torzsavirágzatok is igazolnak. Jó szárazságtűrő képességét föld alatti vaskos gyöktörzsének köszönheti. A túllöntözést jobban megsínyli, mint néhány öntözés kimaradását. Szűk cserépben jobban fejlődik, csak akkor ültessük át, amikor már szinte szétfeszíti azt. Egy mérettel nagyobb edényt válasszunk, mert nagy cserépben a lombja helyett a gyökereit fejleszti, sőt, le is hullathatja a levelei egy részét.

Nelumbo Vizinövénytermesztő és Forgalmazó Bt.

Értékesítés: Tata, Környei út 24.
Kertészeti telep, az M-1 mellett
Mobil: +3620 - 231 4083; +3620 - 231 3497
e-mail: nelumbobt@gmail.com

Kerti tavi és akváriumai növények termesztése és forgalmazása

Vállalunk kerti tavak, horgásztavak, víztározók, folyópartok, stb. karbantartását, rendezését, felújítását, illetve építését. Továbbá forgalmazunk tófóliát, tóföldet, vízforgatókat, szökőkutakat, halakat, haledeleket, ültető kosarakat és egyéb kiegészítőket.

Várunk mindenkit, aki vizinövényt szeretne!
200 féle növény közül válogathat!

Nyitva tartás: ápr. 1.–aug. 31. között H-P: 8-16 h, Sz: 8-12 h
szept. 1. – márc. 31. között 8-15 h

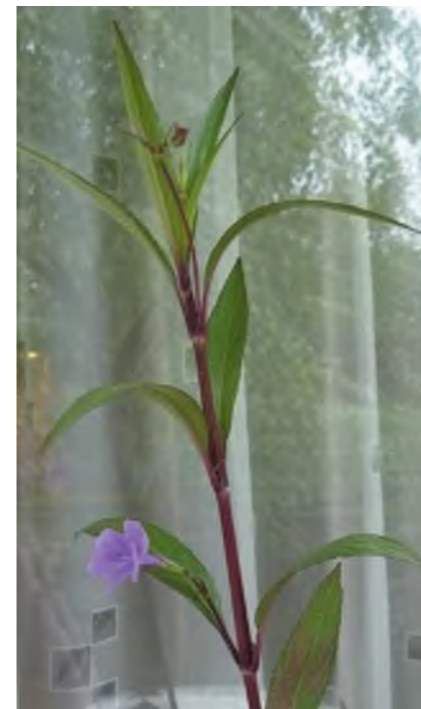
Nagy Istvánné az egyik tavaszi növényvásáron vett növényéről küldött felvételeket. A növény meghatározásában kér segítséget.

A képeken a mexikói petunia (*Ruellia brittoniana*) látható. Az akantuszfélék családjába tartozó, Mexikóban és Délnyugat-

USA-ban honos faj remek balkonnövény, a leánderhez hasonlóan nevelhető. Hazájában gyomosít, nálunk azonban fagyérzékenysége miatt nem fenyeget ez a veszély. Hosszú száron fejlődő, a levélhónaljakból előtörő tölcséres virágai csak egy napig nyílnak. Lila vi-

rágú változatai mellett fehér és rózsaszín fajták is ismertek. Nehezen ágazódik el, ezért érdemes időnként visszacsípni. A levágott hajtásrészek vízben vagy tőzeges, homokos keverékben könnyen meggyökeresíthetők. Jó vízáteresztő képességű talajba ültessük, na-

pos-félárnyékos helyen neveljük. A nyarat a teraszon vagy a kertben töltheti. Tavasztól őszig virágzik, elnyílása után kurtítsuk vissza a hajtásait. Haragoszöld, hosszú, lándzsás levelei is mutatósak. A kártevők elkerülnek, a lepkék viszont előszeretettel látogatják.

Rejtély

Az összekeveredett betűkből egy-egy gyógynövény nevét rakhatja össze. Minden betűsorban egy betű fölösleges. Ezekből a betűkből a nyolcadik gyógynövényt állíthatja össze.

1. DMEFNRTAKOO	5. ÁNASLAC
2. ORINALZRMG	6. RRAALERABB
3. RNTJMJÁOOB	7. ÚRJÓEEAZF
4. AIFIKACRCK	

A megoldást küldje be címünkre! A helyes megfejtést beküldők között egy nyertes részére könyvet sorsolunk ki.

Címünk: Kertbarát Magazin, 1591 Budapest, Pf.: 294. Beküldési határidő: 2015. július 15.

A Kertbarát Magazin március–áprilisi számában közölt rejtély helyes megfejtéséért felajánlott könyvet Nagy Attila tolnai olvasónk nyerte.

www.spuri.hu

Szonikus madárriasztó

A szonikus madárriasztó környezetbarát módon tartja távol a madarakat előre rögzített természetes hangokkal, ragadozó madarak hangjával, valamint pisztolylövés hangjával. Így egy veszélyzóna jön létre a madarak számára, ahol a populáció drasztikusan csökken. Fő alkalmazási területek: mezőgazdasági tárolók, raktárak, eröművek, repülőterek stb.

Foneti Elektronikai Kft., 2093 Tatabánya, Árgód út 65.
Tel./Fax: +36 34 316 673, e-mail: spuri@spuri.hu

Kérdéseiket, ötleteiket, javaslatokat és észrevételeiket továbbra is várja a szerkesztőségben: Algeier Wendy, algeier.wendy@kerteszetesszoleszet.hu.

A Kertbarát Magazin legközelebbi száma szeptember 18-án jelenik meg.

Postacímünk: Budapest, Postafiók: 294, 1591
Faxszámunk: 273-2285
E-mail címünk: szerkesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

Sali helyett csalt kaptok!

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Védje meg kertjét a csigainvaziótól Metarex Inov®-val!

A Metarex Inov® hazánk egyik legattraktívabb és leghosszabb hatástartamú, csalogató szerrel ellátott csigaölő készítménye. Lassan bomló granulátum, amely a meztelen és a házias csigákat is távol tartja, és ellenáll a csapadéknak. Az érintkezés és táplálkozás során felvett Metarex Inov® csigaölő szer rövid idő alatt hat. Egységes szemcsemérete miatt akár kézi műtrágyaszóróval is kijuttatható, nem porzik, így nem veszélyeztetli az emberek egészségét.

Kwizda Agro
Táplálunk és védünk

www.szepzold.hu

Szabaduljon meg hivatlan vendégeitől!

- egér, patkány
- nyest, pele, görény
- vakond
- kullancs, bolha
- galamb, seregély

Forel Elektronikai Kft.
2800 Tatabánya, Árpád út 61.
Tel./Fax: +36 34 316 673
e-mail: spuri@spuri.hu
www.spuri.hu

JÁRÓ-BETEG-RENDELÉS	NEM ESIK MESSZE A FAJÁTÓL	ÉRTÉKES DRÁGAKÓ	ELŐTAG: FÖLD	SZEME-LYET UGYAN-CSAK	8	ZIVATAR KISÉROJE LEHET	BIBLIAI IDEZET	HIVATALI CIM	PÉNZT KÖLT VALAMIRE	KÖNNYEBÉ TESZ	
MARGA-RETA											
ZENEI STILUS W. DISNEY-FILM						DIANA SPORTLOVO ELTALALJA ALABDAT				11	
						FÉNY-REKESZ FEDEZET, ANGOLUL					
FRANCIS, FRANCIA ZENE-SZERZO	10					LENGYEL FÉLSZIGET GYERTYA-BELI		ÚJ SZÓGFOK VESE-PECSENYE			
HATÁRO-ZOTT NEVELO		KÖTEG ADAT-TÖRVÁBÍTÓ KESZULEK						MOZGÁS-BAN VAN! ELAKAD			
NITROGEN FLUOR VEGYJELE			SAS ... FIZIKUS V. (ISKOLA TV) JELFOGÓ						3	BELVIZI DEUTERI-UM, ARGON VEGYJELE	
AUTÓ, ANGOLUL MÓKA ... ZSEBTÉVE						APORO-DOTT BOLGÁR PÉNZNEM				14	
MAURICE, FRANCIA ÉNEKES SZINÉSZ V.		TWIST ... DICKENS REGENYE	TOLDALÉK-KAL ELLÁTOTT	-TLEN, PÁRJÁ	RIMÁN-KODIK	ÚJ-ZÉLAN-DI AUTOJEL	ITALT KEVER ZINÉDINE, FOCISTA				PEÓNIA
GÖMB-VIRÁGZATÚ DISZ-NOVÉNY										5	
NYUGOVÓ-RATER							ROMÁN PÉNZNEM TANKÖNYV, RÖVIDEN				
KIRÚG A HÁMBÓL						TANULÓ ÜLÉST LEZÁR					
KOZMETI-KAI MÁRKÁ-NEV											
OFSZÁJD											
INFRARED, RÖVIDEN											
KÉRDŐ-SZÓCSKA		ÉSZ ÉRTELEM ÁLOMBA RINGAT									
TALPRA-ESETT VÁLÁSZ											
EGYIK SZÜLŐ	FORDÍTÓI TÉVEDÉS DONGÓ										
TÚZOLTÓ TESZI											
FORGATÓ-CSOPORT											
ÍZ, ILLAT EGYÜTT											
MEGA-TONNA RÖVIDEN											
KÉT-HARMADI											
EVELŐ DISZ-NOVÉNY											

**„A bodza nézd milyen fehér
Mint a karéj vajkenyér
Meg mint a csipke, hajdanán
Ilyet horgolt az én anyám.
Olyan fehér, olyan fehér
Olyan szelíd fehér tenyér
Reá borítom arcomat
Emlékszik majd,
megsimogat.”**

A rejtvény számozott négyzetek betűiből a vers költőjének neve és versének címe állítható össze. Kérjük, hogy a megfejtést küldje be címünkre!
Kertbarát Magazin
1591 Budapest, Pf.: 294,
vagy e-mailen:
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu
Beküldési határidő: 2015. július 15.
A helyes megfejtést beküldők közül három nyertes könyvjutalomban részesül.

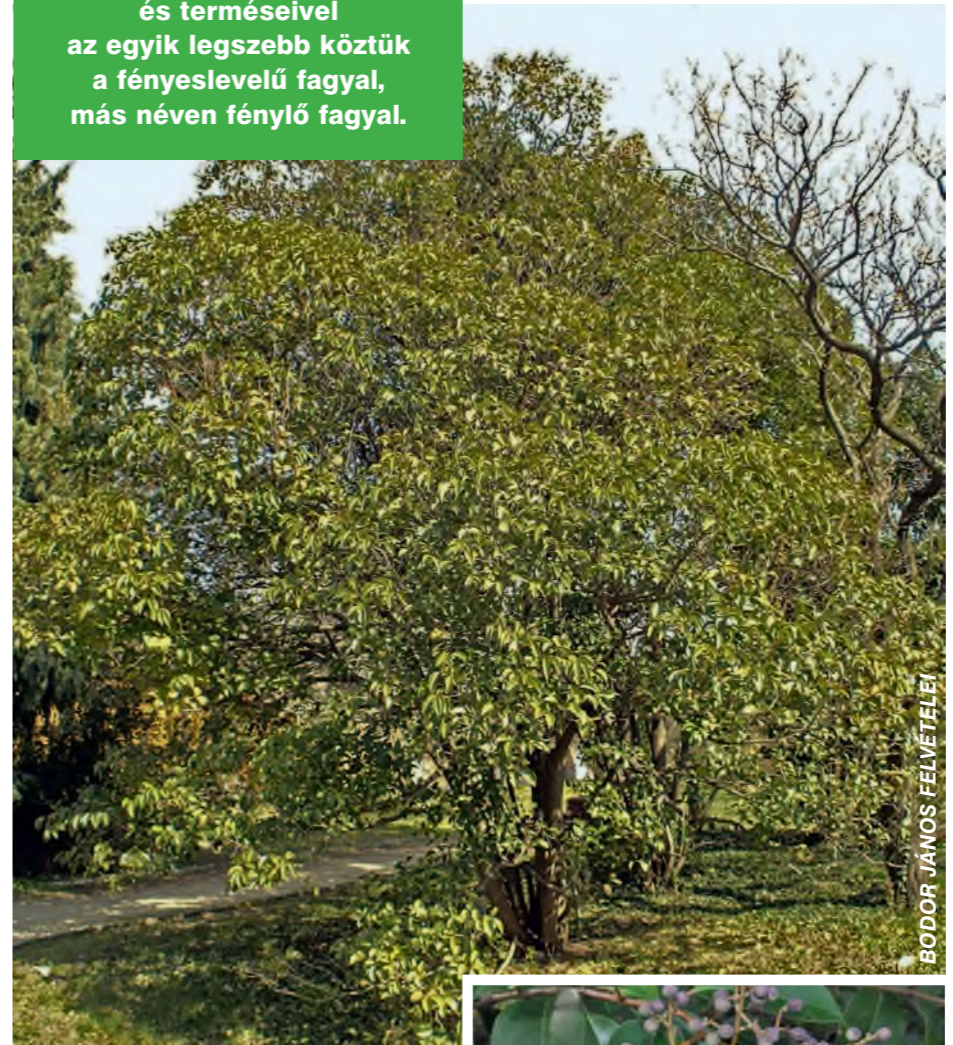
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Március-áprilisi számunk megfejtése: Devecseri Gábor: Epervirág. Szem tekint a szemre, / gyermek az eperre, / farkasszemét néznek, azután egyszerre / kitör a nevetés / gyerekből, virágból, / a száz epervirág harmattal világol. A felajánlott könyveket Orsós Lajosné csánigi; Erdős Antalné tatabányai; Pogonyi János budakalászi rejtvényfejtőinknek postázzuk.

A közkedvelt fagyalok (Ligustrum) mintegy 50 fajt számláló nemzetségét lombhullató, télizöld és örökzöld fajok alkotják, sorozatunkban már több képviselőjüket is bemutattuk. Örökzöld, fénylő lombzatával, látványosan dús virágzásával és terméseivel az egyik legszebb köztűk a fényeslevelű fagyal, más néven fénylő fagyal.

A FÉNYESLEVELŰ FAGYAL

MAGOT KÜLDÜNK

BODOR JÁNOS FELVÉTELEI

A fényeslevelű fagyal (*Ligustrum lucidum*) eredeti hazája Kína, Korea és Japán, ahol terebélyes cserjévé, vagy akár 10 méter magas kis fává nő. Ugyanekkora magasságot érhet el a Földközi-tenger vidékén és más, enyhe éghajlatú területeken is, ahol akár utcafásítási céllal is előszerezéssel ültetik.

A Budai Arborétumban, a K épület védett zugában impozáns méreteket ért el egy közel 25 esztendő példány, már háromemeletnyi magasságban jár a koronája, rendszeresen virágzik és terem. Olyannyira jól érzi magát, hogy szinte gyomosít az arborétumban, a madarak elhordják a terméseit, s védettebb fekvésű kopaszok. Ez fontos határozóbélyeg, mert így jól megkülönböztethető a hozzá hasonló, de szőrözött hajtású japán fagyaltól. Vesszői sűrűn paraszemölcsösek, fénylő sötétzöld, épszelű, tojásdad levelei keresztben átteljesen állnak, hosszan kihegyezettek, 8-12 centiméter hosszúak. A 6-8 érpár a levelek mindkét oldalán jól kivehető. Krémfehér, illatos virágai 10-20 centiméter hosszú és ugyanilyen széles, végálló bugákban augusztus-szeptemberben dúsán nyílnak. Kékesfekete egy centiméteres boggyótermései hosszúkásak, március-áprilisig dúsán díszítik a növényt.

Szépsége miatt a mediterrán vagy szubtrópusi területeken számos fajtáját ültetik. Itthon is sikeresen nevelhetjük, de feltétlenül védett, napos és meleg, délies fekvésű területet válasszunk számára. A talajviszonyok szempontjából nem túl igényes, az öntözést meghálálja. Bár az utóbbi években nem voltak nagyon hidegek a teleink, tél elején az esetleges komolyabb hidegek ellen a fiatal növények tövét lombbal vagy szalmával, forgáccsal takarjuk.

Sütöriné Diószegi Magdolna

A magkérő leveleket a BCE KETK Dísznövénytermesztési és Dendrológia Tanszék címén, 1518 Budapest, Pf.: 53, Sütöriné dr. Diószegi Magdolna várja. A 105 forinttal fölbélyegzett válaszborítékra írják rá: „Magot küldünk”.

TÉLI TAKARÁSSAL

Magvetéssel könnyen szaporíthatjuk. A tél elején begyűjtött terméseket áztassuk be, majd tisztítsuk ki a magokat, nyirkos homok közé keverve rétegezzük, különben elfekszenek, azaz nem kelnek ki a vetés évében, csak egy esztendő múlva. A magokat tavasszal, március-áprilisban kerti talajjal vagy lazább, homokos földkeverékkel megtöltött ládába, nagyobb cserépbe vethetjük, 1,5-2 centiméter mélyre. Üveglappal vagy átlátszó műanyag fóliával takarjuk. A kikelő kis növénykéket rendszeresen öntözzük. Az első években lomb- vagy forgácstakarással védjük növényeinket a téli fagyoktól.

Nyári forróság - hűsítő árak!

Az Oázis Kertészetben június 5-6-án
és július 3-4-én minden növény árából
annyi százalék kedvezményt kap,
ahány °C-t a hőmérő mutat!

(A minimális kedvezmény 24%!

Kövessen minket
a Facebook-on:
[facebook.com/Oazis.Kerteszeti](https://www.facebook.com/Oazis.Kerteszeti)

Iratkozzon fel
hírlevelünkre:
www.oazis.hu/feliratkozas

Jöjjön el hozzánk, és váltsa be
1000 forintos kuponunkat!

Kertészeti Áruházaink az országban:

Ajka 8400 Ipari Park, északi szektor; Budakeszi Szőlőskert Ipari Park (a Teszónál) Budapest - Pasarét 1026 Zilahi u. 6; Budapest - Kőbánya 1101 Kőbányai út 47; Budapest - Rákosszentmihály 1162 Szokvány út 15; Budapest - Soroksár 1237 Nelsunki út 80; Cegléd 2800 Kőlső-Jászberényi út 2; Csepel Mini 8229 Kossuth Lajos u. 19; Diósd 2049 Diófásor u. 17; Győr-Ménfőcsanak Hajdúnánás Mini 4080 Szabadság u. 50; Jászberény 5100 Nagykovácsi út 17; Keszthely 8368 Seregnyelvi u. 2; Mohács 7200 Péter út Ipari Park; Monor 4-es körút 32. km; Nyíregyháza 4400 Korányi Frigyes út 204; Orosháza Mini 5900 Székács József u. 81; Szeged Alkony Megnyitottunk! Székesfehérvár-Péllérd Megnyitottunk! Szolnok - Szabolc 4-es Mátészalka Tatabánya 2800 Erdész u. 39. (A Dózsakertnél)

**1000
EZER FORINT**

Az Oázis Kertészet
minden napján

A kupon az összes áruháznál egyben felhasználható, 2015 május 23. és június 31. között, lezáráskor 5000 Ft árúknál vásárlás esetén. Ennek 4000 Ft-ot kell fizetnie.

A kupon más alárúval nem vonható össze, azonos áru termékekre nem váltható be. Másik vásárlásnál egy rabarcs kupon használatához fel

www.oazis.hu

Berbeni
2015/04